

Sbírka zákonů

Československá socialistická republika

ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Částka 3

Vydána dne 25. února 1972

Cena

OBSAH:

8. Zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

8

PŘEDSEDNICTVO FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

vyhlašuje

úplné znění zákona ze dne 4. června 1964 č. 103 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem ze dne 18. prosince 1965, č. 141 Sb., zákonem ze dne 1. prosince 1967 č. 116 Sb., zákonem ze dne 27. června 1968 č. 89 Sb., zákonem ze dne 19. prosince 1968 č. 161 Sb., zákonem ze dne 8. července 1970 č. 71 Sb. a zákonem ze dne 8. října 1971 č. 106 Sb. a dále z úprav provedených ústavními zákony ze dne 27. října 1968 č. 143 Sb., ze dne 20. prosince 1970 č. 125 a č. 126 Sb. a zákony ze dne 25. dubna 1968 č. 53 Sb., ze dne 28. prosince 1968 č. 207 Sb., ze dne 8. ledna 1969 č. 2 Sb. a ze dne 20. prosince 1970 č. 133 Sb.:

ZÁKON

o sociálním zabezpečení družstevních rolníků

Ústava Československé socialistické republiky zaručuje všem pracujícím právo na hmotné zabezpečení ve stáří a při neschopnosti k práci.

Toto právo je zajišťováno soustavou sociálního zabezpečení, které se rozvíjí v souladu s možnostmi a potřebami celého národního hospodářství.

Vítězství dělnické třídy v únoru 1948 umožnilo rozšířit sociální zabezpečení i na pracující rolníky. Vznikem a upevněním jednotných zemědělských družstev byly vytvořeny předpoklady, aby se sociální zabezpečení rolníků neustále zlepšovalo a přibližovalo úrovni sociálního zabezpečení ostatních pracujících. Zákonem č. 32/1962 Sb. byly

upraveny nároky členů jednotných zemědělských družstev s vyšší úrovní hospodaření, pokud jde o zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte, v podstatě stejně jako pracovníkům v pracovním poměru. Nároky ze zabezpečení matky a dítěte byly upraveny i pro členy ostatních družstev.

XII. sjezd Komunistické strany Československa stanovil jako hlavní úkol celé společnosti další rozvoj zemědělské výroby a vyrovnání její úrovně na úroveň průmyslu. Vyrovnávání zemědělství na úroveň průmyslu se bude uskutečňovat postupně, a to v souladu s tím, jak budou družstva přecházet na vyšší formy hospodaření blížící se produk-

tivitou a organizací práce, jakož i způsobem odměňování průmyslovým závodům. Tím se budou pracovní a životní podmínky družstevních rolníků přibližovat podmínkám v průmyslu a bude možné upravit sociální zabezpečení jednotně pro všechny pracující.

Zákonem č. 56/1964 Sb. bylo sociální zabezpečení družstevních rolníků dále zvýhodněno tím, že byla všem družstevnicím prodloužena mateřská dovolená jako ostatním pracujícím ženám, přídavky na děti byly upraveny za stejných podmínek a ve stejné výši jako u ostatních pracujících a nárok na nemocenského ze státních prostředků byl rozšířen v některých případech na členy všech družstev. V důchodovém zabezpečení družstevních rolníků byl rozšířen počet důchodových pásem.

Tímto zákonem se upravuje důchodové zabezpečení členů jednotných zemědělských družstev s vyšší úrovní hospodaření v podstatě stejně jako pro pracovníky v pracovním poměru a některé zásady úpravy důchodového zabezpečení pracovníků se provádějí i v důchodovém zabezpečení členů ostatních jednotných zemědělských družstev.

Dávky a služby sociálního zabezpečení poskytuje stát. Na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení přispívají družstva.

Jednotná zemědělská družstva se podílejí na provádění sociálního zabezpečení.

Tímto zákonem se dává základ k tomu, aby s postupným přechodem družstev na vyšší úroveň hospodaření dosahovali družstevníci na úroveň sociálního zabezpečení stejných nároků jako ostatní pracovníci a aby tím byly i v oblasti sociálního postupně odstraňovány rozdíly mezi zemědělstvím a průmyslem.

K dosažení těchto cílů Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Č Á S T P R V N Í

Hlava první

Úvodní ustanovení

Rozsah sociálního zabezpečení

§ 1

(1) Sociální zabezpečení družstevních rolníků podle tohoto zákona zahrnuje:

1. zabezpečení v nemoci,
2. zabezpečení matky a dítěte,
3. důchodové zabezpečení
  - a) členů jednotných zemědělských družstev,
  - b) členů družstev konajících službu v ozbrojených silách,

c) bojovníků proti fašismu, obětí války a fašistické perzekuce v době nesvobody, jakož i účastníků osvobozenovacích bojů za první světové války (dále jen „účastníci odboje“) a účastníků přípravy k obraně Československé socialistické republiky,

d) rodinných příslušníků členů družstev při pracovním úrazu,

4. zabezpečení členů rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách,
5. sociální zabezpečení učňů, kteří jsou v učebním poměru k družstvu,
6. zabezpečení důchodců v nemoci,
7. služby sociálního zabezpečení.

(2) Sociální zabezpečení zahrnuje též důchodové zabezpečení pozůstalých po členech družstev.

§ 2

(1) Podle tohoto zákona jsou zabezpečeni též občané, kteří trvale pracují v družstvu a nejsou dosud jeho členy ani nejsou k němu v pracovním poměru.

(2) Za trvale pracujícího v družstvu se považuje, kdo vykonává práce v družstvu soustavně a pravidelně a podrobuje se pracovním příkazům družstva (spolupracující členové rodiny družstevníka a jiní pracující).

(3) Ministerstvo práce a sociálních věcí*) a ministerstvo zemědělství a výživy mohou v dohodě s Ústřední radou odborů stanovit, za jakých podmínek a s jakými odchylkami mají nárok na dávky podle tohoto zákona též občané, kteří nepracují v družstvu trvale.

§ 3

(1) Rozsah nároků ze sociálního zabezpečení se řídí podle toho, zda jde o družstva s vyšší úrovní hospodaření nebo o ostatní družstva. Zda družstvo dosáhlo vyšší úrovně hospodaření, stanoví podle zásad schválených vládou krajský národní výbor, pokud tuto svou pravomoc nepřenesl na okresní národní výbor.

(2) Nároky občanů, kteří trvale pracují v družstvu (§ 2 odst. 1 a 2) se posuzují, pokud není dále stanoveno jinak, podle ustanovení tohoto zákona platných pro členy družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

§ 4

Vznik a zánik sociálního zabezpečení

(1) Sociální zabezpečení členů družstev vzniká dnem vzniku členství v družstvu a zaniká dnem, jímž zaniklo členství v družstvu.

*) Ministerstvo práce a sociálních věcí bylo zřízeno a jeho působnost byla upravena zákonem č. 53/1968 Sb. Působnost federálního ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstev práce a sociálních věcí České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky vyplývá z ústavních zákonů č. 143/1968 Sb., č. 125/1970 Sb. a č. 126/1970 Sb. a ze zákonů č. 207/1968 Sb., č. 2/1969 Sb. a č. 133/1970 Sb.

[2] Sociální zabezpečení občanů, kteří trvale pracují v družstvu (§ 2 odst. 1 a 2) vzniká dnem, kterým počali pro družstvo trvale pracovat, a zaniká dnem, kterým přestali pro družstvo trvale pracovat.

[3] Družstevníci, jejichž pracovní činnost v družstvu je tak malého rozsahu, že po převážnou část roku nedosahují na peněžních pracovních odměnách ani částky 120 Kčs měsíčně nebo po převážnou část roku neodpracují v měsíci ani osm pracovních dnů, jsou ze sociálního zabezpečení vyňati; služby sociálního zabezpečení se jim však poskytují.

Hlava druhá

§ 5

Léčebně preventivní péče

Družstevníkům a jejich rodinným příslušníkům se poskytuje léčebně preventivní péče za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako pracovníkům.

ČÁST DRUHÁ

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Hlava první

Dávky ze zabezpečení v nemoci, ze zabezpečení matky a dítěte a z důchodového zabezpečení

§ 6

Dávky ze zabezpečení v nemoci, ze zabezpečení matky a dítěte a z důchodového zabezpečení jsou:

A. ze zabezpečení v nemoci:

1. peněžité dávky:

- a) nemocenské,
- b) podpora při ošetřování člena rodiny,
- c) pohřebné;

2. věcné dávky:

lázeňská péče;

B. ze zabezpečení matky a dítěte:

- a) vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství,
- b) peněžité pomoc v mateřství,
- c) podpora při narození dítěte,
- d) přídavky na děti;

C. z důchodového zabezpečení:

1. důchody

- a) starobní,
- b) invalidní a částečně invalidní,
- c) vdovský,
- d) sirotčí,
- e) manželky,

f) osobní,

g) sociální;

2. výchovné k důchodům;

3. zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost.

Díl první

Zabezpečení v nemoci

§ 7

Základní ustanovení

Dávky ze zabezpečení v nemoci se poskytují členům všech družstev.

Nemocenské

§ 8

[1] Nemocenské náleží místo pracovní odměny, jestliže člen družstva (§ 7) byl pro nemoc nebo úraz uznán dočasně neschopným k výkonu své dosavadní činnosti v družstvu. Za neschopného k výkonu činnosti v družstvu se považuje vždy člen družstva přijatý do ústavní péče v zařízení léčebně preventivní péče.

[2] Nemocenské se poskytuje od prvního dne dočasné neschopnosti k výkonu činnosti v družstvu pro nemoc nebo úraz (dále jen „pracovní neschopnost“) do skončení pracovní neschopnosti nebo do uznání invalidity (částečné invalidity). Nemocenské se však poskytuje nejdéle po dobu jednoho roku od počátku pracovní neschopnosti (dále jen „podpůrčí doba“).

[3] Při nové pracovní neschopnosti se započítávají do podpůrčí doby také předchozí období pracovní neschopnosti, pokud spadají do doby jednoho roku před vznikem nové pracovní neschopnosti. Tato období se však nezapočtou, jestliže

- a) výkon práce v družstvu nebo v předchozím pracovním poměru trval aspoň 6 měsíců od skončení poslední pracovní neschopnosti pro nemoc nebo
- b) nová pracovní neschopnost byla způsobena pracovním úrazem (nemocí z povolání).

Do podpůrčí doby se rovněž nezapočítává předchozí období pracovní neschopnosti způsobené pracovním úrazem (nemocí z povolání).

[4] Nemocenské může být poskytováno i po uplynutí podpůrčí doby, jestliže lze podle vyjádření okresní posudkové komise sociálního zabezpečení očekávat, že člen družstva nabude v krátké době pracovní schopnosti; takto je však možno poskytovat nemocenské nejdéle po dobu jednoho roku od uplynutí podpůrčí doby.

[5] Při lázeňské péči náleží nemocenské, pokud se tato péče poskytuje v době pracovní neschopnosti.

[6] Nemocenské náleží místo pracovní odměny také po dobu karantény nařízené podle předpisů o boji proti přenosným nemocem.

§ 9

[1] Nemocenské se stanoví z průměrné denní pracovní odměny člena družstva, nejvýše však z částky 100 Kčs, čítajíc v to i hodnotu naturálií poskytovaných jako součást pracovní odměny (dále jen „průměrná denní pracovní odměna“). Základem pro výpočet průměrné denní pracovní odměny je příjem z pracovní činnosti, jehož člen družstva dosáhl v období, které stanoví prováděcí předpisy, před vznikem pracovní neschopnosti nebo před nařízením karantény.

[2] Nemocenské náleží za pracovní dny a za svátky, za něž se poskytuje pracovníkům náhrada mzdy.

§ 10

při pracovní činnosti v družstvu	z průměrné denní pracovní odměny
do jednoho roku	60 %
nad jeden rok do 5 roků	70 %
nad 5 roků do 10 roků	80 %
nad 10 roků	90 %

[2] Za první tři pracovní dny pracovní neschopnosti činí však výše nemocenského:

při pracovní činnosti v družstvu	z průměrné denní pracovní odměny
do jednoho roku	50 %
nad jeden rok do 5 roků	60 %
nad 5 roků do 10 roků	65 %
nad 10 roků	70 %

Při pracovní neschopnosti, která vznikla pracovním úrazem (nemocí z povolání) nebo při karanténě, náleží za první tři pracovní dny nemocenské ve výši stanovené v předchozím odstavci. Vláda může stanovit, že nemocenské v této výši náleží za první tři pracovní dny i v ostatních případech pracovní neschopnosti.

[3] Jestliže by nemocenské stanovené podle předchozích odstavců činilo méně než 16 Kčs denně, poskytuje se v částce 16 Kčs denně. Přesahuje-li však tato částka 90 % průměrné denní pracovní odměny, poskytuje se nemocenské ve výši 90 % této odměny.

§ 11

Svobodnému, ovdovělému nebo rozvedenému členu družstva, který neplní vůči nikomu výživovací povinnost, náleží za pracovní dny, v nichž je v ústavním ošetřování nebo v nichž je mu poskytována lázeňská péče, při níž má nárok na nemo-

censké, jen polovina nemocenského stanoveného podle předchozích ustanovení.

§ 12

Poživateli starobního, invalidního nebo osobního důchodu, jemuž se při pracovní činnosti v družstvu důchod nadále vyplácí, náleží nemocenské při pracovní neschopnosti jen tehdy, jestliže byl v družstvu pracovní činný po dobu aspoň tří měsíců bezprostředně před vznikem pracovní neschopnosti. Nemocenské se poskytuje při téže pracovní neschopnosti nejdéle po dobu 60 pracovních dnů, při více pracovních neschopnostech nejdéle po dobu 60 pracovních dnů v jednom kalendářním roce. Tato omezení neplatí, jestliže pracovní neschopnost vznikla pracovním úrazem (nemocí z povolání).

§ 13

Nemocenské nemůže být přiznáno za dobu přede dnem, kdy byla předepsaným způsobem zjištěna pracovní neschopnost. Jestliže však pracovní neschopnost nastala dříve, než byla takto zjištěna, přizná se nemocenské nejdéle za tři pracovní dny nazpět; podmínkou je, že včasné zjištění pracovní neschopnosti bylo znemožněno z vážných důvodů.

§ 14

[1] Nemocenské může být při pracovní neschopnosti pro aktivní tuberkulózu zvýšeno až do výše průměrné denní pracovní odměny, z níž bylo nemocenské stanovené, nejvýše však do částky 100 Kčs za pracovní den; zvýšení může být přiznáno nejdříve od počátku druhého měsíce trvání této pracovní neschopnosti a může být poskytováno po dobu, po kterou je člen družstva práce neschopen pro aktivní tuberkulózu, nejdéle však do skončení výplaty nemocenského. Při rozhodování o zvýšení nemocenského se hledí k celkovým zdravotním a sociálním poměrům nemocného člena družstva a jeho rodiny.

[2] Po dobu ústavního ošetřování může však být vypláceno zvýšené nemocenské, jen má-li člen družstva aspoň jedno nezaopatřené dítě.

§ 15

[1] Nárok na nemocenské nemá, kdo si přivodil pracovní neschopnost

- a) v úmyslu vylákat nemocenské nebo
- b) zaviněnou účastí ve rvačce nebo
- c) jako bezprostřední následek své opilosti nebo
- d) při spáchání úmyslného trestného činu, za nějž zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice přesahuje jeden rok.

[2] Má-li člen družstva rodinné příslušníky, může jim být v těchto případech vypláceno nemocenské až do výše tří čtvrtin; nemá-li rodinné příslušníky, může být v případech uvedených v od-

stavci 1 písm. b) až d) vypláceno nemocenské až do výše poloviny.

(3) Poruší-li člen družstva předpisy o hlášení pracovní neschopnosti a o chování a životosprávě nemocných vydané orgány státní zdravotní správy, může být nemocenské dočasně sníženo nebo odňato; má-li však člen družstva rodinné příslušníky, může být nemocenské jen sníženo, a to nejvíce o čtvrtinu.

§ 16

Podpora při ošetřování člena rodiny

(1) Podpora při ošetřování člena rodiny náleží za podmínek dále stanovených členu družstva (§ 7), který nemůže pracovat, poněvadž musí

1. ošetřovat nemocné dítě mladší než 10 let, nebo
2. pečovat o dítě mladší než 10 let z toho důvodu, že

- a) dětské výchovné zařízení, v jehož péči dítě jinak je, nebo škola, do které chodí, byla uzavřena z nařízení příslušných orgánů, nebo
- b) dítě nemůže být pro nařízenou karanténu v péči dětského výchovného zařízení nebo docházet do školy, nebo
- c) osoba, která jinak o dítě pečuje, onemocněla nebo jí byla nařízena karanténa (karanténní opatření) anebo porodila, a proto nemůže o dítě pečovat, nebo

3. ošetřovat jiného nemocného člena rodiny, jestliže jeho zdravotní stav vyžaduje nezbytně ošetřování jinou osobou.

(2) Podmínkou pro poskytování podpory při ošetřování člena rodiny je, že dítě nebo nemocný člen rodiny žije s členem družstva ve společné domácnosti a že v domácnosti není nikdo jiný, kdo by mohl o dítě pečovat nebo nemocného ošetřovat; jde-li o ošetřování nemocného dítěte nebo jiného nemocného člena rodiny, je další podmínkou, že není možné nebo vhodné umístit nemocného v nemocnici.

(3) Podpora při ošetřování člena rodiny se poskytuje nejvýše po dobu tří pracovních dnů, pokud potřeba ošetřování v nich trvá; poskytování lze prodloužit až o další tři pracovní dny, jestliže nebylo možno během prvních tří pracovních dnů opatřit potřebnou péči.

(4) Členu družstva, který má v trvalé péči aspoň jedno dítě ve věku do skončení povinné školní docházky a je jinak osamělý, může být poskytování podpory přiznané podle odstavců 1 až 3 dále prodlouženo, avšak doba poskytování nesmí v témž případě ošetřování (péče) přesáhnout 12 pracovních dnů.

(5) O stanovení podpory a o jejích sazbách platí obdobně předpisy o nemocenském.

(6) V témž případě ošetřování (péče) náleží podpora jen jednou a jen jednomu oprávněnému.

(7) Podpora při ošetřování člena rodiny nenáleží, pokud ošetřování člena rodiny spadá do doby, za kterou člen družstva nemá nárok na pracovní odměnu z jiné příčiny.

§ 17

Pohřebné

(1) Zemřel-li družstevník, náleží jeho pozůstalým, kteří vypravili pohřeb, pohřebné v částce 1000 Kčs. Pozůstalými jsou manžel (manželka), druh (družka), děti, rodiče, prarodiče, sourozenci, tchán, tchýně, zeť a snacha.

(2) Jestliže vypravil pohřeb někdo jiný než pozůstalý, náleží mu pohřebné až do výše prokázaných výloh, nejvýše však v částce 1000 Kčs. Pohřebné však nenáleží, byl-li pohřeb vypraven na základě závazku vyplývajícího ze smlouvy nebo na základě úřední povinnosti.

(3) Jestliže družstevník vypravil pohřeb svému rodinnému příslušníku, náleží mu při úmrtí rodinného příslušníka ve věku do dvou let pohřebné ve výši 200 Kčs, při úmrtí rodinného příslušníka ve věku do deseti let pohřebné ve výši 500 Kčs a při úmrtí rodinného příslušníka ve věku nad deset let pohřebné ve výši 800 Kčs.

§ 18

Lázeňská péče

(1) Družstevníkům a jejich rodinným příslušníkům může být poskytnuta lázeňská péče za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako pracovníkům.

(2) Lázeňská péče se poskytuje družstevníkům a jejich rodinným příslušníkům na účet sociálního zabezpečení v zařízeních lázeňské péče státní zdravotní správy.

Díl druhý

Zabezpečení matky a dítěte

§ 19

Dávky ze zabezpečení matky a dítěte se poskytují členům všech družstev.

Oddíl první

§ 19a

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

(1) Družstevníci, která konala práci, jež je těhotným ženám zakázána nebo jež podle lékařského posudku ohrožuje její těhotenství, a je proto v těhotenství dočasně převedena na jinou práci, při níž dosahuje bez svého zavinění nižšího příjmu

než na dosavadní práci, náleží vyrovnávací příspěvek.*)

(2) Ustanovení předchozího odstavce platí obdobně o matkách do konce devátého měsíce po porodu.

(3) Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se poskytuje ve výši rozdílu mezi průměrným pracovním příjmem, jehož družstevnice dosáhla v období, stanoveném prováděcími předpisy, před převedením na jinou práci, a pracovním příjmem, kterého dosahuje v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení. K poklesu pracovního příjmu, který družstevnici vznikl zkrácením jejího pracovního úvazku, se nepřihlíží; rovněž se nepřihlíží k částkám příjmu přesahujícím v průměru 100 Kčs za pracovní den.

(4) Vyrovnávací příspěvek se poskytuje za dobu, za kterou družstevnice má po převedení na jinou práci nárok na pracovní odměnu nebo na její náhradu; v těhotenství se poskytuje nejdéle do nástupu mateřské dovolené a po ukončení mateřské dovolené nejdéle do konce devátého měsíce po porodu.

(5) Vyrovnávací příspěvek nenáleží, jestliže družstevnice po převedení na jinou práci neodpracovala bez vážných důvodů v kalendářním měsíci aspoň osm pracovních dnů.

(6) Ministerstvo práce a sociálních věcí**) v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy a s Ústřední radou odborů vydá podrobnější předpisy o vyrovnávacím příspěvku, zejména o tom, jak se zjišťuje a vypočítává pracovní příjem, podle kterého se stanoví vyrovnávací příspěvek.

Oddíl druhý

Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství

§ 20

(1) Družstevnicím náleží v době těhotenství a mateřství v souvislosti s porodem a s péčí o narozené dítě mateřská dovolená po dobu 26 týdnů. Po jejím uplynutí se družstevnicím k prohloubení mateřské péče o dítě zaručuje právo na další mateřskou dovolenou až do doby, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.***)

(2) Družstevnice jsou v těhotenství a mateřství po dobu mateřské dovolené a v některých případech i po část další mateřské dovolené zabezpečeny peněžitou pomocí v mateřství z prostředků sociálního zabezpečení družstevních rolníků za

podmínek a v rozsahu stanovených v tomto zákoně.

(3) Peněžitá pomoc v mateřství náleží místo pracovní odměny, popřípadě místo nemocenského družstevní, jestliže byla v posledních dvou letech před porodem účastna aspoň 270 dnů sociálního zabezpečení družstevních rolníků. Do této doby se započítávají také dřívější období, v nichž družstevnice v posledních dvou letech před porodem

- a) byla účastna nemocenského pojištění podle předpisů platných pro pracovníky nebo členy výrobních družstev,
- b) byla účastna důchodového zabezpečení umělců nebo důchodového pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících,
- c) byla účastna nemocenské péče v ozbrojených silách,
- d) byla účastna zabezpečení důchodců v nemoci,
- e) pobírala po skončení zabezpečení (pojištění, péče) nemocenského nebo peněžitou pomoc v mateřství,
- f) studovala po skončení povinné školní docházky na škole poskytující střední, vyšší nebo vysokoškolské vzdělání,
- g) byla, po skončení zaměstnání, členství ve výrobním družstvu, školní docházky nebo studia vedena v evidenci národního výboru jako uchazečka o zaměstnání.

(4) Pokud se doby uvedené v předchozím odstavci navzájem časově kryjí, započtou se jen jednou.

(5) Peněžitá pomoc v mateřství náleží také družstevnici, která byla v posledních dvou letech před porodem účastna aspoň 270 dnů důchodového zabezpečení (pojištění, péče) podle předchozích odstavců, jestliže jí trvá ochranná lhůta z jejího dřívějšího zabezpečení v nemoci (§ 37) ještě počátkem čtvrtého týdne před očekávaným nebo skutečným dnem porodu, anebo jestliže až do této doby pobírá nemocenského z tohoto zabezpečení v nemoci.

(6) Těhotným ženám a kojícím matkám přiděluje družstvo lehčí práce přiměřené jejich stavu podle doporučení lékaře.

§ 21

(1) Peněžitá pomoc v mateřství se poskytuje, pokud se dále nestanoví jinak, po dobu 26 týdnů mateřské dovolené; zpravidla se poskytuje od počátku čtvrtého týdne před očekávaným dnem po-

*) Koná-li těhotná družstevnice práci, která je těhotným ženám zakázána nebo která podle lékařského posudku ohrožuje její těhotenství, je družstvo povinno podle zákoníku práce (§ 153 odst. 1 a § 162) převést ji dočasně na práci, která je pro ni vhodná a při níž může dosahovat stejné pracovní odměny jako na dosavadní práci.

**) Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

***) Srov. však § 157 a 162 zákoníku práce ve znění zákonů jej měnících (úplné znění č. 42/1970 Sb.).

rodu, ne však dříve než od počátku osmého týdne před tímto dnem.

(2) Družstevníci, která vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než čtyři týdny, protože porod nastal dříve, než lékař určil, nebo protože jí lékař povolil se zřetelem k jejímu zdravotnímu stavu a pracovním podmínkám dále pracovat, poskytne se peněžitá pomoc v mateřství až do uplynutí 26 týdnů od nástupu mateřské dovolené. Vyčerpá-li však družstevnice z mateřské dovolené méně než čtyři týdny před porodem z jiných důvodů, poskytne se jí peněžitá pomoc v mateřství jen do uplynutí 22 týdnů ode dne porodu.

(3) V případech uvedených v § 20 odst. 5 se peněžitá pomoc v mateřství poskytuje od počátku čtvrtého týdne před porodem.

§ 22

(1) Peněžitá pomoc v mateřství se stanoví k průměrné denní pracovní odměny družstevnice zjištěné způsobem uvedeným u nemocenského (§ 9) za období, stanovené prováděcími předpisy přede dnem, kdy přestala pracovat pro těhotenství nebo mateřství, nejvýše však z částky 100 Kčs, čítajíc v to i hodnotu naturálií poskytovaných jako součást pracovní odměny. Byla-li družstevnice v době těhotenství převedena k jiné práci ze zdravotních důvodů nebo byl-li jí z takových důvodů zkrácen pracovní úvazek, je základem pro výpočet průměrné denní pracovní odměny, je-li to pro ni příznivější, příjem z pracovní činnosti za stanovené období před touto změnou.

(2) Peněžitá pomoc v mateřství náleží za pracovní dny a za svátky, za něž se poskytuje pracovníkům náhrada mzdy.

(3) Výše peněžité pomoci v mateřství činí 90 % průměrné denní pracovní odměny.

§ 23

Porodí-li družstevnice zároveň dvě nebo více dětí, poskytuje se jí peněžitá pomoc v mateřství i po vyčerpání doby stanovené v § 21, pokud se dále stará aspoň o dvě z novorozenech dětí, nejdéle však do dne, kdy uplyne 35 týdnů od počátku poskytování této dávky.

§ 24

Družstevníci, která je neprovdaná, ovdovělá, rozvedená nebo z jiných vážných důvodů osamělá, kromě pracovních příjmů nemá jinak zajištěnou obživu a ani nežije s druhem, se poskytuje peněžitá pomoc v mateřství, pokud se stará o novorozene dítě, i po vyčerpání doby určené v § 21, nejdéle však do dne, kdy uplyne 35 týdnů od počátku poskytování této dávky.

§ 25

(1) Peněžitá pomoc v mateřství náleží také družstevnici, která do své trvalé péče nahrazující

mateřskou péči převzala dítě, jež jí bylo svěřeno rozhodnutím příslušných orgánů k pozdějšímu osvojení, nebo dítě, jehož matka zemřela; podmínky pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství musí být v tomto případě splněny ke dni převzetí dítěte.

(2) V případě uvedeném v předchozím odstavci se peněžitá pomoc v mateřství poskytuje po dobu, po kterou se družstevnice o dítě po jeho převzetí stará, nejdéle však po dobu 22 týdnů a nikoli déle než do dne, kdy dítě dosáhne sedm měsíců života. Výše peněžité pomoci v mateřství se stanoví z průměrné denní pracovní odměny družstevnice za období, stanovené prováděcími předpisy, před převzetím dítěte.

§ 26

(1) Jestliže dítě bylo převzato ze zdravotních důvodů do péče kojeneckého ústavu nebo jiného lůžkového zařízení léčebně preventivní péče a družstevnice zatím začala pracovat, přeruší se po dobu pracovní činnosti poskytování peněžité pomoci v mateřství podle předchozích ustanovení. Ode dne, kdy družstevnice převzala dítě z ústavu opět do své péče a přestala proto pracovat, pokračuje se v poskytování peněžité pomoci v mateřství až do vyčerpání celkového nároku, ne však déle než do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku. Poskytování peněžité pomoci v mateřství lze se souhlasem okresního národního výboru přerušit s tímž účinky také tehdy, nemůže-li nebo nesmí-li družstevnice podle lékařského posudku o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro něž je neschopna práce, a muselo-li dítě být z tohoto důvodu umístěno do péče kojeneckého ústavu nebo jiného lůžkového zařízení léčebně preventivní péče.

(2) Družstevnici, která se přestala starat o narozené dítě a toto dítě bylo proto svěřeno do rodinné nebo ústavní péče nahrazující péči rodičů, jakož i družstevnici, jejíž dítě je v ústavní péči z jiných důvodů, než které jsou uvedeny v předchozím odstavci, nenáleží peněžitá pomoc v mateřství za dobu, po kterou o dítě nepečuje; tato doba se však započítává do celkové doby, po kterou by jí peněžitá pomoc v mateřství jinak náležela. Poskytování peněžité pomoci v mateřství družstevnici, která dítě porodila, však nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(3) Jestliže se dítě narodilo mrtvé, poskytuje se družstevnici peněžitá pomoc v mateřství po dobu 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené; její poskytování však nemůže skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(4) Jestliže dítě zemřelo v době, kdy družstevnici náleží peněžitá pomoc v mateřství, poskytuje se jí tato pomoc ještě po dobu dvou týdnů ode dne úmrtí dítěte, ne však déle než do vyčerpání

celkového nároku; poskytování peněžité pomoci v mateřství družstevnici, která dítě porodila, však nemůže skončit před uplynutím 12 týdnů od nástupu mateřské dovolené ani před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

§ 27

(1) Po dobu, po kterou družstevnici náleží podle § 21, § 25 odst. 2 a § 26 peněžité pomoci v mateřství, má družstevnice nárok na mateřskou dovolenou.

(2) Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být kratší než 12 týdnů a nemůže skončit ani se přerušit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

(3) Po uplynutí mateřské dovolené má družstevnice, která porodila dítě nebo je převzala do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči, nárok na další mateřskou dovolenou, jestliže o ni v zájmu prohloubení péče o dítě požádá, a to až do dne, kdy dítě dosáhne věku jednoho roku.*) Tato dovolená se poskytuje v rozsahu, o jaký družstevnice žádá, zpravidla však vždy nejméně na dobu jednoho měsíce.

(4) Nárok na mateřskou dovolenou a další mateřskou dovolenou ve stanoveném rozsahu mají i družstevnice, které nezískaly nárok na peněžitou pomoc v mateřství.

(5) Po dobu mateřské dovolené a další mateřské dovolené nemá družstevnice nárok na pracovní odměnu.

Oddíl třetí

Podpora při narození dítěte

§ 28

Porodí-li družstevnice nebo družstevníková rodinná příslušnice, náleží jí na každé narozené dítě podpora ve výši 1000 Kčs.**) Manželce nebo družce zemřelého družstevníka náleží podpora při narození dítěte z jeho zabezpečení také tehdy, jestliže porod nastal v době 300 dnů od jeho úmrtí.

Oddíl čtvrtý

Souběh nároků na dávky zabezpečení v nemoci a na dávky zabezpečení matky a dítěte

§ 29

(1) Za dobu, po kterou jsou splněny podmínky jak pro nárok na nemocenskou, tak pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství podle tohoto zákona, náleží jen peněžité pomoci v mateřství.

(2) Splňuje-li oprávněný podmínky jak pro nárok na dávku zabezpečení v nemoci nebo na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství anebo na peněžitou pomoc v mateřství podle tohoto zákona, tak pro nárok na obdobnou dávku z nemocenského pojištění podle předpisů platných pro pracovníky, náleží nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžité pomoci v mateřství samostatně jak ze zabezpečení v nemoci nebo ze zabezpečení matky a dítěte podle tohoto zákona, tak z nemocenského pojištění podle předpisů platných pro pracovníky; úhrn peněžitých dávek za pracovní den nesmí být přitom vyšší, než kdyby byly vyměřeny z částky 100 Kčs denně. Přesahuje-li úhrn průměrné denní pracovní odměny a čisté denní mzdy částku 100 Kčs denně, odečítá se částka přesahující 100 Kčs od průměrné denní pracovní odměny při výpočtu dávek zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte podle tohoto zákona. Pohřebné a podpora při narození dítěte náleží jen jednou, a to podle předpisů platných pro pracovníky.

Oddíl pátý

Přídavky na děti

§ 30

Podmínky nároku

(1) Přídavky na děti náleží za kalendářní měsíc družstevníku, jestliže

- a) má nezaopatřené děti (§ 31) a
- b) odpracoval v tomto kalendářním měsíci aspoň 20 pracovních dnů v rozsahu odpovídajícím pracovnímu úvazku stanovenému ve stanovách nebo v pracovním řádě; nemohl-li družstevník tuto pracovní podmínku splnit z příčin, které nezavinil, považuje se za splněnou, jestliže odpracoval v posledních 12 kalendářních měsících aspoň 240 pracovních dnů, a jde-li o družstevníka, který se stal členem družstva během roku, aspoň poměrný díl tohoto počtu pracovních dnů připadající na dobu členství v družstvu.

(2) Přídavky na děti náleží, jsou-li splněny ostatní podmínky, též družstevníku se změněnou pracovní schopností nebo družstevnici, která pečuje aspoň o jedno nezaopatřené dítě a je jinak osamělá, jestliže odpracovali aspoň 10 pracovních dnů v rozsahu odpovídajícím pracovnímu úvazku stanovenému ve stanovách nebo v pracovním řádě; jestliže nemohli tuto podmínku splnit z příčin, které nezavinili, považuje se za splněnou, jestliže odpracovali v posledních 12 kalendářních měsících aspoň 120 pracovních dnů, a jde-li o družstevníka (družstevnici), který se stal členem druž-

*) Srov. poznámku k § 20 odst. 1.

**) Nařízením vlády ČSSR č. 98/1971 Sb., o zvýšení podpory při narození dítěte, byla tato podpora zvýšena od 1. října 1971 na částku 2000 Kčs na každé narozené dítě.

stva během roku, aspoň poměrný díl tohoto počtu pracovních dnů připadající na dobu členství v družstvu.

(3) Odpracovaným dnům se kladou naroveň:

- a) dny, za které se poskytuje nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny nebo peněžitá pomoc v mateřství,
- b) dny výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkonů v obecném zájmu, dny služby v ozbrojených silách včetně potřebného pracovního volna poskytovaného v souvislosti s touto službou a ostatní dny, za které se podle platných předpisů poskytuje pracovníkům náhrada mzdy, popřípadě mzda, jakož i doba, za kterou při důležitých osobních překážkách v práci náhrada mzdy nenáleží jen proto, že pracovník nespĺňuje požadovanou podmínku doby zaměstnání,
- c) dny lázeňské péče,
- d) dny péče o dítě ve věku do 10 let nebo ošetřování nemocného člena rodiny (§ 16) po uplynutí doby, po kterou se poskytuje podpora při ošetřování člena rodiny,
- e) jiné dny stanovené v prováděcích předpisech.

(4) Družstevníku povolánému ke službě v ozbrojených silách náleží na nezaopatřené dítě, jsou-li splněny ostatní podmínky, přídavky na děti, jestliže byl účasten sociálního zabezpečení v době nástupu služby nebo v době, kdy byl povolán k výkonu služby, nebo jestliže v době, kdy byl povolán k výkonu služby, měl zachovány nároky ze zabezpečení v nemoci.

§ 31

Nezaopatřené děti

(1) Za nezaopatřené děti se považují děti (1 osvojené) družstevníka nebo jeho manžela, pokud se zdržují na území Československé socialistické republiky, a to do skončení povinné školní docházky. Prováděcí předpisy stanoví, za jakých podmínek se poskytují přídavky na děti též na vnuky, sourozence a schovance a na děti, které se zdržují v cizině.

(2) Po skončení povinné školní docházky, nejdéle však do dosažení 26. roku věku, se děti uvedené v předchozím odstavci považují za nezaopatřené, jestliže nemají vlastní hrubý příjem vyšší než 500 Kčs za kalendářní měsíc a jestliže

- a) se soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, nebo
- b) se nemohou připravovat na budoucí povolání nebo být zaměstnáni pro nemoc anebo jsou pro tělesnou či duševní vadu trvale neschopni k práci a nepobírají-li z těchto důvodů invalidní důchod.

§ 32

Vyloučení nároku

Přídavky na děti se neposkytují na děti družstevníka, na něž náleží výchovné podle tohoto zákona nebo podle jiných předpisů o důchodovém zabezpečení.

§ 33

Souběh přídavek na děti

(1) Přídavky na totéž dítě náleží jen jednou, a to i tehdy, jestliže podmínky jsou splněny u více družstevníků. Je-li tomu tak, poskytnou se přídavky ze sociálního zabezpečení družstevníka, který má dítě v přímém zaopatření. Je-li i tato podmínka splněna u několika družstevníků a nedohodnou-li se o tom, komu mají být přídavky poskytovány, náleží přednostně matce.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí také při souběhu přídavek na děti podle tohoto zákona a přídavek na děti z jiných soustav zabezpečení nebo výchovného náležitosti podle předpisů o materiálním zabezpečení příslušníků ozbrojených sil.

§ 34

Výše přídavek na děti

(1) Přídavky na děti družstevníků činí měsíčně

na 1 dítě	90 Kčs
na 2 děti	330 Kčs
na 3 děti	680 Kčs
na 4 děti	1030 Kčs

a zvyšují se za každé další dítě o 240 Kčs měsíčně.

(2) Jde-li o nezaopatřené dítě, které je podle posudku orgánů sociálního zabezpečení invalidní a které vyžaduje stálé péče, poskytuje se k přídávku na ně příplatek ve výši 150 Kčs měsíčně; podmínkou přitom je, že dítě není umístěno v ústavu pro takové děti a že se mu neposkytuje invalidní důchod.

(3) Splní-li se během kalendářního měsíce podmínky pro změnu výše přídavek na děti, náleží za celý měsíc vyšší přídavky na děti.

§ 35

Výplata přídavek na děti

(1) Přídavky na děti se vyplácejí vždy za celý měsíc, a to měsíčně pozadu, tomu, z jehož zabezpečení byly přiznány; má-li však dítě v přímém zaopatření někdo jiný, vyplácejí se jemu. Přídavky na dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo o mládež z jiných důvodů než z důvodu léčení, se vyplácejí tomuto ústavu.

(2) Mají-li se přídavky na více dětí téhož oprávněného vyplácet různým příjemcům, rozdělí se celková částka připadající na všechny děti stejnou poměrnou částí na každé dítě; přitom se halé-

řové částky zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru.

Díl třetí

Společná ustanovení pro dávky zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte

§ 36

Rodinní příslušníci

(1) Za rodinné příslušníky družstevníka se pro nárok na peněžité a věcné dávky zabezpečení v nemoci a na dávky zabezpečení matky a dítěte považují:

- a) manželka (manžel),
- b) děti do skončení povinné školní docházky; poté do dosažení věku 26 let, jestliže se soustavně připravují předepsaným výcvikem nebo studiem na budoucí povolání nebo jsou pro nemoc anebo tělesnou či duševní vadu trvale neschopny k práci.

(2) Stejně nároky jako rodinní příslušníci mají, pokud jsou výživou převážně odkázáni na družstevníka:

- a) schovanci, vnuci a sourozenci do skončení povinné školní docházky; poté do dosažení věku 26 let, jestliže se soustavně připravují předepsaným výcvikem nebo studiem na budoucí povolání anebo jsou pro nemoc nebo tělesnou či duševní vadu trvale neschopny k práci,
- b) rodiče, prarodiče, tchán a tchýně,
- c) sestra nebo dcera, která vede ovdovělému nebo rozvedenému družstevníku domácnost, pokud v ní pečuje o jeho dítě ve věku do skončení povinné školní docházky,
- d) družka, pokud žije s družstevníkem ve společné domácnosti aspoň tři měsíce.

(3) Stejně nároky má též bývalá manželka (manžel) družstevníka, pokud družstevník má vůči ní vyživovací povinnost.

(4) Osoby uvedené v předchozích odstavcích nemají nároky jako rodinní příslušníci, jestliže jsou samy zabezpečeny v nemoci nebo v mateřství podle tohoto zákona anebo jsou pojištěny či zabezpečeny (zaopatřeny) podle jiných předpisů.

§ 37

Ochranná lhůta

(1) Dávky zabezpečení v nemoci a dávky zabezpečení matky a dítěte náleží též, jestliže se podmínky rozhodné pro jejich přiznání splnily v době, po kterou se poskytuje nemocenské nebo peněžité pomoc v mateřství, anebo v ochranné lhůtě.

(2) Ochranná lhůta činí 42 dnů od zániku sociálního zabezpečení, popřípadě od vynětí z ně-

ho; jestliže však družstevník byl účasten sociálního zabezpečení po kratší dobu, činí ochranná lhůta jen tuto kratší dobu. Ochranná lhůta pro ženy, jejichž sociální zabezpečení zaniklo v době těhotenství, činí vždy šest měsíců.

(3) Vznikne-li v ochranné lhůtě sociální zabezpečení podle tohoto zákona znovu, připočítá se ochranná lhůta získaná novým zabezpečením k nevyčerpanému zbytku dřívější ochranné lhůty až do nejvyšší výměry 42 dnů. Vznikem nároku z nemocenského pojištění, popřípadě zabezpečení podle jiných předpisů, ochranná lhůta zaniká.

Díl čtvrtý

Důchodové zabezpečení

Oddíl první

Základní ustanovení

§ 38

Všeobecná ustanovení o podmínkách dávek

(1) Podmínky, za nichž se poskytují dávky důchodového zabezpečení, jsou uvedeny v ustanoveních o jednotlivých dávkách.

(2) Nároky na důchod starobní a invalidní (částečný invalidní) se řídí především délkou doby pracovní činnosti, výší příjmů z pracovní činnosti, a jde-li o důchody členů družstev s vyšší úrovní hospodaření, též pracovní kategorií.

§ 39

Doba pracovní činnosti

(1) Kde se podle tohoto zákona požaduje pro vznik nebo výši nároku na důchod určitá doba pracovní činnosti, rozumí se jí tyto doby od 1. října 1948:

1. doba započitatelná podle předpisů o důchodovém pojištění členů jednotných zemědělských družstev a doba důchodového zabezpečení podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků;

2. doba

a) před 1. lednem 1957, po kterou žena, aniž byla členkou jednotného zemědělského družstva, trvale v něm pracovala (§ 2 odst. 1 a 2) ve stanoveném rozsahu, i když tato doba nebyla započitatelná podle předpisů o důchodovém pojištění členů jednotných zemědělských družstev,

b) před 1. lednem 1969, po kterou družstevnice před vstupem do jednotného zemědělského družstva spolupracovala v rozsahu zakládajícím účast na důchodovém pojištění spolupracujících členů rodiny na soukromém hospodářství svého manžela, který byl jednotlivě hospodařícím rolní-

kem, nebo po kterou družstevnice byla ve stanoveném rozsahu pracovní činná v jednotném zemědělském družstvu I. nebo II. typu;

3. doba učebního poměru k jednotnému zemědělskému družstvu;
4. doba studia na školách, včetně vysokých škol, potřebná k přípravě pro povolání po skončení povinné školní docházky;
5. doba pracovní činnosti (pracovního, učebního poměru) v cizině, má-li družstevník ke dni vzniku nároku na důchod trvalý pobyt v Československé socialistické republice a je

- a) československým občanem nebo
- b) cizím státním příslušníkem, který byl na území Československé socialistické republiky pracovní činný aspoň 10 let,

pokud nevyplývá něco jiného z mezistátních úmluv.*)

[²] Kalendářní roky, v nichž družstevník neodpracoval bez vážného důvodu aspoň počet pracovních dnů stanovený prováděcími předpisy, se nezapočítávají pro vznik nároku na dávky důchodového zabezpečení ani pro jeho výši.

[³] Prováděcí předpisy stanoví,

- a) jak se zhodnotí doba důchodového zabezpečení (pojištění, zaopatření) získaná podle jiných předpisů,
- b) kdy se budou nároky na důchodové dávky pracovníka v pracovním poměru, popřípadě člena výrobního družstva nebo příslušníka ozbrojených sil posuzovat podle předpisů o důchodovém zabezpečení platných pro pracovníky i poté, kdy se stal družstevníkem.

§ 40

Náhradní doby

[¹] Byl-li družstevník pracovní činný aspoň rok, započítávají se do doby pracovní činnosti též tyto doby (náhradní doby):

- a) doba služby v československých ozbrojených silách, pokud tato služba nebyla vykonávána jako povolání;
- b) doba jiné vojenské služby;
- c) doba odbojové činnosti a věznění (internace) z politických, národnostních nebo rasových důvodů v době nesvobody**);

d) doba, po kterou žena pečovala o dítě. (i osvojené nebo jiné dítě, které převzala do péče nahrazující péči rodičů) ve věku do tří let anebo o invalidního nezletilce, který potřeboval stále péče a nebyl umístěn v ústavu sociální péče;

doby uvedené pod písm. b) až d) se započítávají v rozsahu stanoveném pro pracovníky***);

od 1. října 1948 též

- e) doba odborného nebo politického školení;
- f) doba přípravy pro povolání, která se provádí podle předpisů o pracovní rehabilitaci;
- g) doba pobírání invalidního důchodu nebo dávky, která se považuje od 1. ledna 1957 za invalidní důchod, avšak jen pro vznik nároku na důchod;

od 1. dubna 1962 též

h) doba, po kterou měl družstevník (družstevnice) nárok na nemocenské, podporu při ošetřování člena rodiny nebo na peněžitou pomoc v mateřství.

[²] Kryje-li se doba pracovní činnosti a náhradní doba, započte se jen doba, jejíž zápočet je pro družstevníka výhodnější. Totéž platí, kryjí-li se navzájem doby pracovní činnosti nebo náhradní doby.

§ 41

Přerušeni pracovní činnosti

[¹] Byla-li pracovní činnost (§39 a 40) přerušena po dobu nepřesahující pět roků, započítává se doba pracovní činnosti před přerušeni; trvalo-li však přerušeni déle než pět roků, započítává se doba pracovní činnosti před přerušeni, jen jestliže pracovní činnost trvala po přerušeni aspoň tři roky.

[²] Pokud byla pracovní činnost přerušena z vážných důvodů, posuzují se nároky z důchodového zabezpečení tak, jako by družstevník nepřerušil pracovní činnost; doba přerušeni se však nezapočítává do doby pracovní činnosti. O tom, zda pracovní činnost byla přerušena z vážných důvodů, rozhoduje na žádost družstevníka okresní národní výbor. Žádost je nutno podat do dvou roků ode dne, kterým byla pracovní činnost přerušena.

*) Srov. zákon č. 161/1969 Sb., o některých důsledcích neoprávněného pobytu pracovníků v cizině.

**) Zákon č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, dekret č. 53/1945 Sb., o odčinění křivd československým veřejným zaměstnancům, zákon č. 47/1946 Sb., o odstranění křivd a o některých ochranných opatřeních v oboru veřejnoprávního sociálního pojištění.

***) Vyhláška č. 102/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení.

§ 42

Průměrná měsíční pracovní odměna

(1) Starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod se vyměřuje z průměrné měsíční pracovní odměny.

(2) Průměrná měsíční pracovní odměna se zjišťuje z úhrnu příjmů z pracovní činnosti za posledních 10, popřípadě za posledních 5 kalendářních roků před rokem, v němž vznikl nárok na důchod, podle toho, co je pro družstevníka výhodnější. Byl-li družstevník po vzniku nároku na starobní důchod dále nepřetržitě pracovně činný a nepobíral starobní důchod, zjišťuje se průměrná měsíční pracovní odměna pro vyměření starobního důchodu z úhrnu příjmů z pracovní činnosti za posledních 10 (5) kalendářních roků před rokem, v němž družstevník skončil pracovní činnost, pokud je tento výpočet pro něj výhodnější než výpočet podle ustanovení první věty. Průměrná měsíční pracovní odměna družstevníka (družstevnice) staršího 60 let se vypočítává za kalendářní roky před dovršením tohoto věku, je-li tato průměrná měsíční pracovní odměna vyšší než průměrná měsíční pracovní odměna vypočtená podle předchozích ustanovení tohoto odstavce.

(3) Převyšuje-li průměrná měsíční pracovní odměna vypočtená za dobu uvedenou v předchozím odstavci částku 2000 Kčs, bere se v počet částka 2000 Kčs v plné výši a z částky přesahující 2000 Kčs jedna třetina, nejvýše však částka 1000 Kčs.

(4) Starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod družstevníka, který požívá nebo již požíval některý z těchto důchodů, nesmí být vyměřen z nižší průměrné měsíční pracovní odměny, než kolik činila průměrná měsíční pracovní odměna, z níž byl vyměřen dřívější důchod.

§ 43

Pracovní kategorie

(1) Pracovní činnosti vykonávané v družstvu s vyšší úrovní hospodaření se pro účel důchodového zabezpečení zařazují stejně jako zaměstnání vykonávaná v pracovním poměru*) podle svého druhu takto:

1. do II. pracovní kategorie patří činnosti vykonávané za zvlášť obtížných pracovních podmínek;
2. do III. pracovní kategorie patří všechny ostatní pracovní činnosti.

(2) jako doby pracovní činnosti II. pracovní kategorie se započítávají též náhradní doby (§ 40

odst. 1), byla-li pracovní činnost II. pracovní kategorie přerušena jen těmito dobami.

(3) Vláda stanoví, které druhy prací odůvodňují, aby pracovní činnost byla zařazena do II. pracovní kategorie. Ministerstvo zemědělství a výživy a ministerstvo lesního a vodního hospodářství vydají seznam pracovních činností v zemědělství a v lesním hospodářství zařazených do II. pracovní kategorie.

(4) Výhody, které stanoví předpisy o důchodovém zabezpečení pro pracovníky, kteří vykonávali zaměstnání II. pracovní kategorie,**) náleží za stejných podmínek a ve stejném rozsahu členům družstev s vyšší úrovní hospodaření, jestliže vykonávali pracovní činnost zařazenou do II. pracovní kategorie.

Oddíl druhý

Dávky důchodového zabezpečení

Starobní důchod

§ 44

Podmínky pro nárok na starobní důchod členů všech družstev

(1) Na starobní důchod má nárok člen družstva, který byl pracovně činný nejméně 25 roků a v době trvání sociálního zabezpečení dosáhl věku aspoň 60 let; členka družstva má nárok na starobní důchod, jestliže byla pracovně činná nejméně 25 roků a v době trvání sociálního zabezpečení dosáhla věku aspoň

- a) 53 let a vychovala pět nebo více dětí,
- b) 54 let a vychovala tři nebo čtyři děti,
- c) 55 let a vychovala dvě děti,
- d) 56 let a vychovala jedno dítě,
- e) 57 let a nevychovala žádné dítě.

(2) Při posuzování nároku členky družstva na starobní důchod se přihlíží k jejím (i osvojeným) dětem a k dětem, které převzala do péče nahrazující péči rodičů.

(3) Nárok na starobní důchod má též člen (členka) družstva, jestliže byl po 30. září 1948 důchodově zabezpečen (pojištěn) jako člen družstva nebo jako jednotlivě hospodařící rolník nejméně 20 roků a v době trvání sociálního zabezpečení dosáhl věku aspoň 60 let.

(4) Nárok na starobní důchod má též člen družstva, jestliže byl po 30. září 1948 důchodově zabezpečen (pojištěn) jako člen družstva nebo jako jednotlivě hospodařící rolník nejméně 15 roků (jde-li o členku družstva, nejméně 10 roků) a

*) § 5 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení.

**) § 13 odst. 1 až 4, § 18 odst. 1, § 23 odst. 1 až 4 a § 28 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení.

v době trvání sociálního zabezpečení dosáhl věku aspoň 65 let.

(5) Do dob 20 roků, popřípadě 15 (10) roků pracovní činnosti podle odstavců 3 a 4 se započítávají náhradní doby podle § 40 odst. 1 písm. g) a h) a členkám družstva též doba pracovní činnosti podle § 39 odst. 1 č. 2 a náhradní doba péče o dítě.

(6) Vzniku nároku na starobní důchod podle předchozích odstavců nebrání, jestliže člen (členka) družstva nebyl pracovní činný nejdéle po dobu dvou roků bezprostředně před dosažením věku potřebného pro nárok na tento důchod.

§ 45

Výše starobního důchodu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Základní výměra starobního důchodu člena družstva s vyšší úrovní hospodaření, který splnil podmínky stanovené pro nárok na tento důchod, činí 50 % průměrné měsíční pracovní odměny.

(2) K základní výměře podle předchozího odstavce se přičítá od 26. roku pracovní činnosti za každý rok pracovní činnosti 1 % průměrné měsíční pracovní odměny, avšak jen do výše stanovené v následujícím odstavci; přitom se započítává jen doba pracovní činnosti vykonávané po dosažení věku 18 let.

(3) Starobní důchod činí ke dni vzniku nároku na tento důchod nejvýše 60 % průměrné měsíční pracovní odměny.

(4) Starobní důchod vypočtený podle předchozích odstavců nesmí činit méně, než by činil důchod vypočtený podle ustanovení platných pro členy družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

§ 46

Zvýšení nároku na starobní důchod členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Člen družstva s vyšší úrovní hospodaření, který je pracovní činný po vzniku nároku na starobní důchod a nepobírá invalidní důchod, zvyšuje se nárok na starobní důchod za každý další rok pracovní činnosti o 4 % průměrné měsíční pracovní odměny a při neukončeném roku pracovní činnosti o 1 % průměrné měsíční pracovní odměny za každé tři měsíce pracovní činnosti.

(2) Starobní důchod podle § 44 odst. 1 a 3 činí po zvýšení podle předchozího odstavce nejméně

440 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň rok,

480 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň dva roky,

520 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň tři roky.

(3) Starobní důchod podle § 44 odst. 4 činí po zvýšení podle odstavce 1 nejméně

330 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň rok,

360 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň dva roky a

400 Kčs měsíčně, trvala-li další pracovní činnost celkem aspoň tři roky.

(4) Do doby další pracovní činnosti se nezapočítávají náhradní doby.

(5) Starobní důchod se po dobu další pracovní činnosti v družstvu (zaměstnání) neposkytuje, pokud vláda nestanoví výjimky (§ 96).

§ 47

Nejvyšší a nejnižší výměra starobního důchodu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Starobní důchod člena družstva s vyšší úrovní hospodaření spolu s jakýmkoliv jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku 1600 Kčs měsíčně; jde-li o starobní důchod se zvýšením za dobu další pracovní činnosti po vzniku nároku na tento důchod, nesmí důchod spolu s tímto zvýšením a s jakýmkoliv jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) přesahovat částku 2500 Kčs měsíčně.

(2) Starobní důchod činí nejméně 400 Kčs měsíčně.

(3) Starobní důchod činí však nejvýše 90 % průměrné měsíční pracovní odměny neomezené podle § 42 odst. 3.

(4) Je-li starobní důchod jediným zdrojem příjmu důchodce, může být zvýšen na částku 550 Kčs měsíčně; má-li důchodce též jiný příjem (důchod), může být starobní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 550 Kčs měsíčně. Je-li na důchod odkázán též rodinný příslušník důchodce, může být tento důchod zvýšen na částku 900 Kčs měsíčně; má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod), může být starobní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 900 Kčs měsíčně. Splňují-li podmínky pro zvýšení důchodu oba manželé (druh a družka), lze zvýšit jen důchod jednoho z nich o rozdíl mezi částkou 900 Kčs a

úhrnem důchodů a jiných příjmů obou manželů (druha a družky). Starobní důchod zvýšený podle předchozích vět lze vyměřit i nad 90 % průměrné měsíční pracovní odměny (odstavec 3).

(5) Důchod podle předchozího odstavce lze zvýšit, jen nemůže-li si důchodce (rodinný příslušník) pro stáří, zdravotní stav nebo jiné vážné důvody zvýšit životní úroveň vlastní prací. Při zvýšení důchodu podle uvedeného ustanovení se nehledí k výchovnému, zvýšení důchodu (výchovného) pro bezmocnost, k příspěvkům z doplňkové sociální péče, k pracovnímu příjmu důchodce nebo jeho rodinného příslušníka z činnosti, která netrvá déle než 60 pracovních dnů v kalendářním roce, ani k pracovnímu příjmu důchodce nebo jeho rodinného příslušníka staršího 70 let. Zvýšení důchodu se nezapočítává do výše důchodu rozhodné pro výpočet důchodů pozůstalých.

§ 48

Výše starobního důchodu členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření

(1) Základní výměra starobního důchodu členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření, činí:

v důchodovém pásmu	při průměrné měsíční pracovní odměně, čítajíc v to i hodnotu naturálií poskytovaných jako součást pracovní odměny	základní výměra důchodu

	nad Kčs	do Kčs	měsíčně Kčs
I.	—	300	230
II.	300	450	270
III.	450	600	310
IV.	600	750	350
V.	750	900	390
VI.	900	1150	440
VII.	1150	1400	500
VIII.	1400	1650	560
IX.	1650	—	650

(2) Za každý rok pracovní činnosti v družstvu, vykonávané po dosažení věku 18 let, pokud se započítává do doby potřebné pro vznik nároku na důchod a jeho výši, se k základní výměře starobního důchodu přičítá 1 % její výše, ne však celkem více než 20 % základní výměry důchodu. Z náhradních dob se do doby pracovní činnosti přitom započítává jen doba započitatelná podle § 40 odst. 1 písm. c); zvýšení přesahující hranici 20 % základní výměry důchodu náleží, jen jde-li o zvýšení důchodu za tuto dobu.

(3) Je-li starobní důchod jediným zdrojem příjmu důchodce a úprava podle předchozích odstavců není pro důchodce výhodnější, může být starobní důchod zvýšen na částku 550 Kčs měsíčně; má-li důchodce též jiný příjem (důchod), může být starobní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 550 Kčs měsíčně. Je-li na důchod odkázán též rodinný příslušník důchodce, může být tento důchod zvýšen na částku 900 Kčs měsíčně; má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod), může být starobní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 900 Kčs měsíčně. Splňují-li podmínky pro zvýšení důchodu oba manželé (druh a družka), lze zvýšit jen důchod jednoho z nich o rozdíl mezi částkou 900 Kčs a úhrnem důchodů a jiných příjmů obou manželů (druha a družky). Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

§ 49

Zvýšení nároku na starobní důchod členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření

(1) Členu družstva, které nebylo uznáno za družstvo s vyšší úrovní hospodaření, se poskytuje i při další činnosti v takovém družstvu starobní důchod určený důchodovým pásmem ve výši stanovené vládou.

(2) Nepožádá-li člen družstva o starobní důchod, ačkoliv splnil podmínky pro nárok na tento důchod, nebo vzdá-li se výplaty přiznaného starobního důchodu, zvyšuje se jeho nárok na starobní důchod za každý další rok pracovní činnosti v družstvu, pokud se započítává pro vznik nároku na důchod a jeho výši, o 4 % průměrné měsíční pracovní odměny. Do doby další pracovní činnosti se nezapočítávají náhradní doby.

Invalidní (částečně invalidní) důchod

§ 50

(1) Socialistická společnost pečuje o zdraví družstevníků a rozvíjení jejich pracovní schopnosti. Družstevníkům, jejichž nepříznivý zdravotní stav působí změnu, pokles nebo ztrátu pracovní schopnosti, poskytují zdravotnické orgány a orgány sociálního zabezpečení ve spolupráci s družstevními orgány péči, aby potřebnou léčbou, převedením k vhodné práci, úpravou pracovních podmínek a účelnou pracovní rehabilitací (§ 106) si udrželi nebo získali pracovní schopnost a tím si zabezpečili dosavadní životní úroveň.

(2) Při dlouhodobém poklesu nebo ztrátě pracovní schopnosti se družstevníci zabezpečují invalidním (částečným invalidním) důchodem. Pokud

povaha zdravotního poškození a věk družstevníků připouštějí zlepšení jejich zdravotního stavu a obnovení pracovní schopnosti, přiznává se invalidní (částečný invalidní) důchod na dobu trvání plné (částečné) invalidity a vhodnou pracovní rehabilitací se umožňuje, aby důchodci znovu získali pracovní schopnost, popřípadě mohli vhodně využít zbývající pracovní schopnosti.

§ 51

Podmínky pro nárok na invalidní
(částečný invalidní) důchod

(1) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží členu družstva, který byl pracovním činný po dobu potřebnou pro nárok na důchod (§ 52) a v době trvání sociálního zabezpečení nebo nejpozději do dvou roků po jeho zániku se stal plně (částečně) invalidním.

(2) Invalidní důchod však nenáleží členu družstva, který v době vzniku plné invalidity již splnil podmínky pro nárok na starobní důchod, pokud plná invalidita není následkem pracovního úrazu (§ 53).

(3) Člen družstva je plně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

a) je neschopen vykonávat jakoukoli soustavnou pracovní činnost nebo výkon takové pracovní činnosti by vážně zhoršil jeho zdravotní stav, anebo

b) je sice schopen vykonávat soustavnou pracovní činnost, avšak jen zcela nepřiměřenou jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního povolání.

(4) Člen družstva je částečně invalidní, jestliže jeho příjem z pracovní činnosti podstatně poklesl proto, že pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je schopen vykonávat

a) dosavadní nebo jinou stejně kvalifikovanou pracovní činnost jen za zvlášť ulehčených pracovních podmínek nebo

b) jen jinou pracovní činnost méně kvalifikovanou.

§ 52

Doba pracovní činnosti potřebná
pro nárok na invalidní
(částečný invalidní) důchod

(1) Doba pracovní činnosti potřebná pro nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod činí u družstevníků ve věku

do 20 let . . . . . méně než rok,

nad 20 let do 22 let . . . 1 rok,
nad 22 let do 24 let . . . 2 roky,
nad 24 let do 26 let . . . 3 roky,
nad 26 let do 28 let . . . 4 roky,
nad 28 let . . . . . 5 roků.

Doba pracovní činnosti potřebná pro nárok družstevníka ve věku nad 28 let se zjišťuje z posledních 10 roků počítaných zpět od vzniku plné (částečné) invalidity.

(2) Získal-li družstevník potřebnou dobu pracovní činnosti v některém z věkových pásem uvedených v předchozím odstavci a byl-li dále pracovním činný, považuje se za získanou dobu pracovní činnosti potřebná v nejbližší vyšším věkovém pásmu.

(3) Bez ohledu na délku doby pracovní činnosti vznikne nárok na invalidní (částečný invalidní) důchod,

a) stane-li se družstevník plně (částečně) invalidním následkem pracovního úrazu nebo

b) stane-li se plně (částečně) invalidní vdova, která při vzniku plné (částečné) invalidity již nemá nárok na vdovský důchod, jestliže se stala družstevnicí nejpozději do jednoho roku po zániku nároku na vdovský důchod a pokračovala v pracovní činnosti v družstvu až do dne, kdy se stala plně (částečně) invalidní; toto ustanovení se však nevztahuje na vdovu, které z důvodu plné invalidity znovu vznikne nárok na vdovský důchod.

§ 53

Pracovní úraz

(1) Pracovním úrazem je úraz, který člen družstva utrpěl při pracovní činnosti v družstvu nebo v přidružené výrobě*) anebo v přímé souvislosti s takovou pracovní činností. Stejně nároky jako při pracovním úrazu má též člen družstva, který utrpěl úraz

a) cestou do práce a zpět, jestliže cestu podstatně nepřerušil z příčin nesouvisících s pracovní činností,

b) při práci na záhmenku,

c) při činné účasti na opatřeních proti živelním pohromám a při odstraňování následků živelních pohrom nebo při záslužné činnosti konané bez právního závazku ve prospěch celku,

d) při výkonu veřejné funkce,

e) při některých zvláštních druzích činnosti, které stanoví prováděcí předpisy.

(2) Pracovním úrazům se kladou naroveň nemoci z povolání, jimiž se rozumějí nemoci uve-

* Vyhlaška č. 47/1968 Sb., o společných družstevních podnicích a o provozování přidružené výroby jednotlivými zemědělskými družstvy.

dené v seznamu nemocí z povolání platném pro pracovníky, jestliže vznikly za podmínek stanovených v tomto seznamu.*)

Výše invalidního důchodu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

§ 54

(1) Základní výměra invalidního důchodu člena družstva s vyšší úrovní hospodaření činí 50 % průměrné měsíční pracovní odměny, jestliže člen družstva byl pracovním činným přede dnem vzniku nároku na důchod nejméně 25 roků nebo jestliže doba jeho pracovní činnosti s přičtením doby od vzniku nároku na důchod do dosažení věku 60 let u mužů a věku 57 let u žen činí nejméně 25 roků.

(2) Základní výměra invalidního důchodu uvedená v předchozím odstavci náleží členu družstva též, jestliže byl po 30. září 1948 důchodově zabezpečen (pojištěn) jako člen družstva nebo jako jednotlivě hospodařící rolník nejméně 20 roků, anebo jestliže doba jeho důchodového zabezpečení (pojištění) jako člena družstva nebo jako jednotlivě hospodařícího rolníka s přičtením doby od vzniku nároku na důchod do dosažení věku 60 let činí nejméně 20 roků. Do doby 20 roků se započítávají náhradní doby podle § 40 odst. 1 písm. g) a h) a členkám družstva též doba pracovní činnosti podle § 39 odst. 1 č. 2 a náhradní doba péče o dítě.

(3) K základní výměře se přičítá 1 % průměrné měsíční pracovní odměny od 26. roku pracovní činnosti za každý rok pracovní činnosti a za každý rok přičtené doby, avšak jen do výše stanovené v následujícím odstavci; přitom se započítává jen doba pracovní činnosti vykonávané po dosažení věku 18 let.

(4) Invalidní důchod činí ke dni vzniku nároku na tento důchod nejvýše 60 % průměrné měsíční pracovní odměny.

(5) Invalidní důchod vypočtený podle předchozích odstavců nesmí činit méně, než by činil důchod vypočtený podle ustanovení platných pro členy družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

§ 55

(1) Nesplňuje-li člen družstva s vyšší úrovní hospodaření podmínky uvedené v § 54 odst. 1 ani podmínky uvedené v § 54 odst. 2, avšak získal potřebnou dobu pro nárok na invalidní důchod, náleží mu invalidní důchod ve výši 50 % průměrné měsíční pracovní odměny snížený za každý rok chybějící do 25 (§ 54 odst. 1) nebo do 20 (§ 54 odst. 2) roků o 2 % průměrné měsíční pracovní odměny.

(2) Ustanovení § 54 odst. 5 platí obdobně.

§ 56

Výše částečného invalidního důchodu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Částečný invalidní důchod člena družstva s vyšší úrovní hospodaření činí polovinu invalidního důchodu; přitom však neplatí ustanovení o nejnižší výměře invalidního důchodu (§ 58 odst. 2 a 4).

(2) Ustanovení § 54 odst. 5 platí obdobně.

§ 57

Výše invalidního (částečného invalidního) důchodu při pracovním úrazu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Invalidní důchod člena družstva s vyšší úrovní hospodaření, jehož plná invalidita je následkem pracovního úrazu, je o 10 % průměrné měsíční pracovní odměny vyšší než invalidní důchod vypočtený podle § 54 a 55.

(2) Částečný invalidní důchod člena družstva s vyšší úrovní hospodaření, jehož částečná invalidita je následkem pracovního úrazu, činí polovinu invalidního důchodu, který by náležel při pracovním úrazu; přitom však neplatí ustanovení o nejnižší výměře invalidního důchodu.

§ 58

Nejvyšší a nejnižší výměra invalidního důchodu členů družstev s vyšší úrovní hospodaření

(1) Invalidní důchod člena družstva s vyšší úrovní hospodaření spolu s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku 1600 Kčs měsíčně.

(2) Invalidní důchod činí nejméně 400 Kčs měsíčně.

(3) Invalidní důchod člena družstva staršího 20 let činí však nejvýše 90 % průměrné měsíční pracovní odměny neomezené podle § 42 odst. 3.

(4) Je-li invalidní důchod jediným zdrojem příjmu důchodce,

a) může být invalidní důchod zvýšen, pokud pro důchodce není výhodnější ustanovení uvedené pod písm. b), na částku 550 Kčs měsíčně. Má-li důchodce též jiný příjem (důchod), může být invalidní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu činil 550 Kčs mě-

*] Příloha k vyhlášce č. 102/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení.

síčně. Je-li na důchod odkázán též rodinný příslušník důchodce, může být tento důchod zvýšen na částku 900 Kčs měsíčně; má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod), může být invalidní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 900 Kčs měsíčně. Splňují-li podmínky pro zvýšení důchodu oba manželé (druh a družka), lze zvýšit jen důchod jednoho z nich o rozdíl mezi částkou 900 Kčs a úhrnem důchodů a jiných příjmů obou manželů (druha a družky). Invalidní důchod zvýšený podle předchozích vět lze vyměřit i nad 90 % průměrné měsíční pracovní odměny (odstavec 3) též členu družstva staršímu 20 let;

- b) může být invalidní důchod, na nějž není odkázán žádný rodinný příslušník důchodce, zvýšen až do výše 645 Kčs měsíčně, ne však nad 90 % uvedené průměrné měsíční pracovní odměny.

Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

§ 59

Výše invalidního (částečného invalidního) důchodu členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření

(1) Základní výměra invalidního důchodu člena družstva, které nebylo uznáno za družstvo s vyšší úrovní hospodaření, je stejná jako základní výměra starobního důchodu (§ 48).

(2) Za každý rok pracovní činnosti v družstvu, vykonávané po dosažení věku 18 let, pokud se započítává do doby potřebné pro vznik nároku na důchod a jeho výši, se k základní výměře invalidního důchodu přičítá 1 % její výše, ne však celkem více než 20 % základní výměry důchodu. Z náhradních dob se do doby pracovní činnosti přitom započítává jen doba započitatelná podle § 40 odst. 1 písm. c); zvýšení přesahující hranici 20 % základní výměry důchodu náleží, jen jde-li o zvýšení důchodu za tuto dobu.

(3) Částečný invalidní důchod činí polovinu invalidního důchodu.

(4) Vznikla-li invalidita (částečná invalidita) pracovním úrazem, zvyšuje se invalidní důchod o 50 Kčs a částečný invalidní důchod o 30 Kčs měsíčně.

(5) Je-li invalidní důchod jediným zdrojem příjmu důchodce a úprava podle předchozích odstavců není pro důchodce výhodnější, může být invalidní důchod zvýšen na částku 550 Kčs měsíčně; má-li důchodce též jiný příjem (důchod),

může být invalidní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu činil 550 Kčs měsíčně. Je-li na důchod odkázán též rodinný příslušník důchodce, může být tento důchod zvýšen na částku 900 Kčs měsíčně; má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod), může být invalidní důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 900 Kčs měsíčně. Splňují-li podmínky pro zvýšení důchodu oba manželé (druh a družka), lze zvýšit jen důchod jednoho z nich o rozdíl mezi částkou 900 Kčs a úhrnem důchodů a jiných příjmů obou manželů (druha a družky). Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

§ 60

Invalidní (částečný invalidní) důchod v mimořádných případech

(1) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží ode dne podání žádosti též družstevníku, který se stal plně (částečně) invalidním

a) před započítáním pracovní činnosti, jestliže byl pracovně činným po dobu potřebnou pro nárok na důchod; jde-li však o družstevníka mladšího 24 let, činí potřebná doba pracovní činnosti aspoň dva roky;

b) po započítání pracovní činnosti, **nebyl** pracovně činný po dobu potřebnou pro nárok na důchod před vznikem plně (částečné) invalidity, byl však pracovně činný po potřebnou dobu v posledních 10 letech před podáním žádosti.

(2) Družstevníku, který pro plnou invaliditu vzniklou v mládí nemohl být pracovně činný vůbec nebo po dobu potřebnou pro nárok na důchod a dosáhl věku 25 let, může být přiznán invalidní důchod až do výše 400 Kčs měsíčně.

(3) Za částečně invalidního se považuje též družstevník, jemuž dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky, i když jeho příjem z pracovní činnosti podstatně nepoklesl; takovému družstevníku může být přiznán částečný invalidní důchod.

§ 61

Výměra invalidního důchodu při změně stupně invalidity

(1) Stal-li se poživatel částečného invalidního důchodu, jehož základní výměra byla určena podle důchodového pásma, plně invalidním v době, kdy byl členem družstva s vyšší úrovní hospodaření, bude mu invalidní důchod vyměřen podle ustanovení platných pro členy družstev s vyšší úrovní hospodaření, jen byl-li v takovém družstvu po vzniku částečné invalidity pracovně činný (§ 39). Nebyl-li takto pracovně činný, vyměří se mu invalidní důchod podle ustanovení platných pro členy

družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

(2) Stal-li se poživatel invalidního důchodu, jehož základní výměra byla určena podle důchodového pásma, částečně invalidním (§ 51 odst. 4) v době, kdy byl členem družstva s vyšší úrovní hospodaření, bude mu částečný invalidní důchod vymeřen podle ustanovení platných pro členy družstev s vyšší úrovní hospodaření, jen byl-li v takovém družstvu po vzniku invalidity pracovně činný. Nebyl-li takto pracovně činný, vyměří se mu částečný invalidní důchod podle ustanovení platných pro členy družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

Dávky rodinných příslušníků družstevníků při pracovním úrazu

§ 62

Invalidní (částečný invalidní) důchod rodinných příslušníků

(1) Rodinným příslušníkům družstevníka, kteří se stali plně invalidními (částečně invalidními) následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání) při provozu družstevního zemědělského závodu nebo v souvislosti s ním anebo při práci na záhumenku a nejsou sami družstevníky, může být poskytnut invalidní (částečný invalidní) důchod.

(2) Rodinný příslušník družstevníka je plně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopen vykonávat jakoukoli soustavou výdělečnou činnost nebo výkon takové činnosti by vážně zhoršil jeho zdravotní stav. Rodinný příslušník družstevníka je částečně invalidní, jestliže pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav došlo k podstatnému poklesu jeho pracovní schopnosti.

(3) Výchovně k invalidnímu (částečnému invalidnímu) důchodu rodinného příslušníka družstevníka ani důchody pozůstalých po rodinných příslušnících družstevníka se neposkytují.

(4) Za rodinné příslušníky se považují osoby uvedené v § 36 za podmínek v něm stanovených.

§ 63

Výše invalidního (částečného invalidního) důchodu

(1) Invalidní důchod rodinného příslušníka družstevníka činí 230 Kčs měsíčně a může být zvýšen v případech hodných zřetele o 50 Kčs měsíčně.

(2) Částečný invalidní důchod rodinného příslušníka družstevníka činí 138 Kčs měsíčně a může být zvýšen v případech hodných zřetele o 30 Kčs měsíčně.

Důchody pozůstalých

§ 64

Všeobecné podmínky

(1) Důchod vdovský a sirotčí náleží:

- a) po družstevníku, který byl pracovně činný po dobu potřebnou pro nárok na invalidní nebo starobní důchod, jestliže neuplynuly od zániku sociálního zabezpečení družstevníka do dne smrti více než dva roky, nebo po družstevníku, který zemřel následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání);
- b) po poživateli důchodu starobního nebo invalidního (částečného invalidního).

(2) Dítěti oboustranně osiřelému náleží sirotčí důchod, i když nikdo z rodičů, popřípadě z osob, na něž dítě bylo převážně odkázáno výživou (§ 68 odst. 2), nesplnil podmínky pro nárok na invalidní nebo starobní důchod.

§ 65

Vdovský důchod

(1) Vdovský důchod náleží vdově po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí této doby náleží vdovský důchod, jestliže vdova splňuje některou z těchto podmínek:

- a) je plně invalidní,
- b) pečuje aspoň o jedno dítě, jež má nárok na sirotčí důchod (§ 68),
- c) vychovala aspoň tři děti (§ 68),
- d) dosáhla věku 45 let a vychovala dvě děti,
- e) dosáhla věku 50 let.

(3) Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, splní-li se některá z podmínek uvedených v předchozím odstavci do dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(4) Nárok na vdovský důchod zaniká provdáním; při opětovném ovdovění vznikne však nárok na dřívější vdovský důchod znovu, jestliže by vdově náležel, kdyby se znovu neprovdala, a jestliže jí nenáleží nárok na vdovský důchod po posledním manželů.

(5) Vdovský důchod náleží za podmínek uvedených v předchozích odstavcích též rozvedené ženě, jestliže byla v době smrti bývalého manžela odkázána na příspěvek na výživu, až do skončení doby, do které měl bývalý manžel povinnost jej poskytovat; po této době může být vdovský důchod poskytován jen v případech hodných zřetele.

(6) Nárok na vdovský důchod nenáleží, jestliže manželství bylo uzavřeno po 60. roce věku družstevníka (důchodce) a netrvalo aspoň dva roky; to však neplatí, narodilo-li se z manželství

nebo z předchozího soužití dítě anebo jestliže smrt nastala následkem úrazu.

(7) Žije-li vdova ve společné domácnosti s druhem, výplata vdovského důchodu se zastaví; o zastavení výplaty rozhoduje okresní národní výbor. V případech hodných zřetele, zejména jde-li o starší vdovu, může okresní národní výbor povolit další výplatu vdovského důchodu nebo s přihlédnutím k příjmům vdovy a druhu povolit výplatu tohoto důchodu ve snížené výměře. Byla-li výplata vdovského důchodu zastavena nebo vdovský důchod vyplacen ve snížené výměře, výplata důchodu se obnoví v původní výši, jestliže druh zemře nebo dojde ke zrušení soužití a vdovský důchod by náležel, kdyby vdova nežila ve společné domácnosti s druhem.

(8) Vdově, která nežila s manželem delší dobu před jeho smrtí ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, náleží vdovský důchod, jen byla-li v době smrti manžela odkázána na něj výživou.

§ 66

V ý š e v d o v s k é h o d ů c h o d u

(1) Vdovský důchod činí 60 % důchodu

- a) starobního nebo invalidního, na který by měl družstevník (pracující důchodce) nárok v době smrti, podle toho, který z těchto důchodů je vyšší;
- b) starobního nebo invalidního, na který měl nárok v době smrti nepracující důchodce.

(2) Vdovský důchod po poživateli částečného invalidního důchodu, který nebyl pracovně činný, se vyměřuje z invalidního důchodu, na který by měl poživatel částečného invalidního důchodu nárok v době smrti, kdyby byl plně invalidní.

(3) Vdovský důchod činí nejméně 360 Kčs měsíčně, nesmí však být vyšší než důchod zemřelého; ustanovení o nejnižší výměře vdovského důchodu částkou 360 Kčs měsíčně neplatí pro vdovské důchody vdov po členech družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

(4) Rozvedené ženě (§ 65 odst. 5) a vdově, která nežila s manželem v době jeho smrti ve společné domácnosti (§ 65 odst. 8), náleží vdovský důchod jen do výše příspěvku na výživu, popřípadě výživného, a nesmí být vyšší než důchod zemřelého; ustanovení předchozího odstavce o nejnižší výměře vdovského důchodu tu neplatí.

(5) Je-li vedle vdovy, která má nárok na vdovský důchod, také rozvedená žena, která má nárok na vdovský důchod, nesmí úhrn vdovských důchodů převyšovat důchod zemřelého; pokud by úhrn byl vyšší, snižují se tyto důchody poměrně.

(6) Je-li vdovský důchod jediným zdrojem příjmu vdovy, může být zvýšen na částku 550 Kčs měsíčně; má-li vdova též jiný příjem (důchod), může být vdovský důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 550 Kčs měsíčně. Je-li však tímto jiným příjmem starobní nebo invalidní důchod, lze zvýšit jen tento důchod (§ 47 odst. 4, § 48 odst. 3, § 58 odst. 4 a § 59 odst. 5). Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

§ 67

S o u b ě h v d o v s k é h o d ů c h o d u s p ř í j m e m z v ý d ě l e č n é č i n n o s t i

(1) Je-li vdova výdělečně činná, krátí se vdovský důchod o polovinu částky, o kterou úhrn vdovského důchodu a hrubého příjmu z výdělečné činnosti přesahuje měsíční částku 1500 Kčs.

(2) Vdovský důchod se nekrátí výdělečně činné vdově

- a) po dobu jednoho roku od smrti manžela,
- b) jestliže vdova pečuje aspoň o jedno dítě (§ 44 odst. 2).

§ 68

S i r o t č í d ů c h o d

(1) Sirotčí důchod náleží dítěti (i osvojenému) zemřelého družstevníka (důchodce).

(2) Sirotčí důchod náleží také dítěti, jestliže zemřel družstevník (důchodce), který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě bylo v době jeho smrti na něj převážně odkázáno výživou, kterou dítěti nemohou ze závažných příčin zajistit jeho rodiče.

(3) Sirotčí důchod náleží až do skončení povinné školní docházky dítěte. Poté náleží sirotčí důchod nejdéle do 26. roku věku, jestliže dítě

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání předepsaným výcvikem anebo studiem, nebo
- b) pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno se soustavně připravovat k budoucímu povolání anebo je schopno se k němu připravovat jen za mimořádných podmínek, nebo
- c) pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je neschopno vykonávat soustavnou pracovní činnost (zaměstnání) nebo výkon takové pracovní činnosti (zaměstnání) by vážně zhoršil jeho zdravotní stav.

(4) Po skončení povinné školní docházky se sirotčí důchod nevyplácí, má-li dítě vlastní hrubý měsíční příjem vyšší než 600 Kčs.

(5) Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením dítěte; nárok se obnovuje zrušením osvojení nebo

smrti osvojitele, jestliže dítě nemá po něm nárok na sirotčí důchod.

(6) Výplata sirotčího důchodu může být zastavena, uzavře-li poživatel sirotčího důchodu sňatek a je-li v rodině hrubý příjem na osobu vyšší než 600 Kčs měsíčně.

§ 69

V ý š e s i r o t č í h o d ů c h o d u

(1) Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí 30 % důchodu

- a) starobního nebo invalidního, na který by měl zemřelý družstevník nebo pracující důchodce (§ 68 odst. 1 a 2) nárok v době smrti, podle toho, který z těchto důchodů je vyšší;
- b) starobního nebo invalidního, na který měl nárok v době smrti nepracující důchodce.

(2) Sirotčí důchod po poživateli částečného invalidního důchodu, který nebyl pracovně činný, se vyměřuje z invalidního důchodu, na který by měl poživatel částečného invalidního důchodu nárok v době smrti, kdyby byl plně invalidní.

(3) Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte činí nejméně 200 Kčs měsíčně a nejvýše 450 Kčs měsíčně.

(4) Sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte činí 450 Kčs měsíčně. Je-li však tento důchod jediným zdrojem příjmu dítěte, může být zvýšen na částku 550 Kčs měsíčně; má-li dítě též jiný příjem (důchod), může být sirotčí důchod zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 550 Kčs měsíčně. Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

(5) Jde-li o více dětí, nesmí být sirotčí důchod žádného z nich nižší než poměrný díl připadající na jedno dítě z úhrnu výchovného náležejícího k invalidnímu důchodu (§ 73 odst. 2).

Jiné důchody a dávky

§ 70

D ů c h o d m a n ž e l k y

(1) Manželce člena družstva s vyšší úrovní hospodaření, který získal dobu pracovní činnosti potřebnou pro nárok na invalidní důchod nebo starobní důchod, může být přiznán důchod manželky, jestliže není výdělečně činná ani nemá nárok na jiný důchod a

- a) dosáhla věku 65 let nebo
- b) je plně invalidní.

(2) Důchod manželky může být přiznán za stejných podmínek také manželce poživatele dů-

chodu starobního nebo invalidního (částečného invalidního).

(3) Důchod manželky se poskytuje ve výši 100 až 300 Kčs měsíčně podle sociálních poměrů rodiny.

(4) Důchod manželky se neposkytuje manželkám členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření.

§ 71

O s o b n í d ů c h o d

(1) Zvláště zasloužilým družstevníkům v oboru hospodářství, vědy, kultury a obrany vlasti, v oboru správy a v jiných úsecích veřejné činnosti nebo pozůstalým po nich může být přiznán osobní důchod. Vláda stanoví podrobnosti.

(2) Osobní důchod nahrazuje jiné důchody podle tohoto zákona nebo jiných předpisů.

§ 72

S o c i á l n í d ů c h o d

Pro poskytování sociálního důchodu platí ustanovení zákona o sociálním zabezpečení.*)

§ 73

V ý c h o v n é k d ů c h o d ů m

(1) Výchovné náleží na každé dítě (§ 68) poživatele důchodu starobního, invalidního (částečného invalidního), osobního a sociálního.

(2) Výchovné činí měsíčně

	na 1 dítě Kčs	na 2 děti Kčs	na 3 děti Kčs	na 4 děti Kčs
k důchodu				
invalidnímu	140	330	680	1030
jinému	90	330	680	1030

a zvyšuje se za každé další dítě o 240 Kčs měsíčně.

(3) Jde-li o nezaopatřené dítě, které je podle posudku orgánů sociálního zabezpečení invalidní a které vyžaduje stálé péče, poskytuje se k výchovnému na ně příplatek ve výši 150 Kčs měsíčně; podmínkou přitom je, že dítě není umístěno v ústavu pro takové děti a že se mu neposkytuje invalidní důchod.

(4) Mělo-li by nárok na výchovné na totéž dítě několik důchodců, náleží výchovné tomu, kdo má nárok na vyšší výchovné, a při stejné výši výchovného tomu, jemuž bylo dříve přiznáno.

(5) Výchovné náleží až do skončení povinné školní docházky; poté náleží a vyplácí se za stejných podmínek jako sirotčí důchod.

*) § 37 zákona č. 101/1964 Sb.

(⁶) Je-li dítě v přímém zaopatření jiné osoby než důchodce, vyplácí se výchovné této osobě; výchovné na dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo o mládež z jiných důvodů než z důvodů léčení, se vyplácí tomuto ústavu.

(⁷) Má-li se výchovné na více dětí téhož oprávněného vyplácet různým příjemcům, rozdělí se celková částka připadající na všechny děti stejnou poměrnou částí na každé dítě. Přitom se haléřové částky zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru.

§ 74

Zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost

Je-li důchodce trvale tak bezmocný, že potřebuje ošetření a obsluhy jinou osobou, může mu být důchod zvýšen o 100 až 400 Kčs měsíčně se zřetelem na stupeň jeho bezmocnosti a jeho sociální, rodinné a majetkové poměry; obdobně lze zvýšit pro bezmocnost dítěte od sedmého roku jeho věku sirotčí důchod a výchovné.

Oddíl třetí

Důchodové zabezpečení účastníků odboje

§ 74a

Úvodní ustanovení

Pro důchodové zabezpečení účastníků odboje a pozůstalých po nich platí ustanovení tohoto zákona, pokud se v této části nestanoví jinak.

§ 74b

Skupiny účastníků odboje

(¹) Účastníci odboje, kteří splňují podmínky stanovené zákonem č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, nebo zákonem č. 462/1919 Sb., o propůjčování míst legionářům, ve znění zákona č. 196/1948 Sb., se pro účely důchodového zabezpečení zařazují do těchto čtyř skupin:

1. do I. skupiny se zařazují účastníci odboje,
  - a) jejichž odbojová činnost trvala aspoň čtyři roky, jestliže v této době aspoň šest měsíců
    - konali polní službu v ozbrojených útvech nebo
    - byli věznění z důvodů fašistické persekuce,
  - b) kteří aspoň dva roky konali polní službu v ozbrojených útvech,

- c) kteří byli výkonnými letci nebo parašutisty shozenými nebo vysazenými v týlu nepřítele,
- d) kteří zemřeli v boji nebo v době věznění z důvodů fašistické persekuce, nebo se za uvedených okolností stali plně (částečně) invalidními, pokud invalidita trvá v době vzniku nároku na důchod, nebo

- e) jejichž odbojová činnost trvala nepřetržitě od roku 1939 do osvobození;

2. do II. skupiny se zařazují účastníci odboje,

- a) jejichž odbojová činnost trvala aspoň dva roky, jestliže v této době aspoň tři měsíce

— konali polní službu v ozbrojených útvech nebo

— byli věznění z důvodů fašistické persekuce,

- b) kteří aspoň šest měsíců konali polní službu v ozbrojených útvech nebo

- c) jejichž odbojová činnost trvala aspoň čtyři roky,

pokud nespĺňují podmínky pro zařazení do I. skupiny;

3. do III. skupiny se zařazují účastníci odboje,

- a) kteří byli příslušníky ozbrojených útvarů nebo byli věznění z důvodů fašistické persekuce nebo

- b) jejichž odbojová činnost trvala aspoň rok, pokud nespĺňují podmínky pro zařazení do I. nebo II. skupiny;

4. do IV. skupiny se zařazují účastníci odboje,

- a) jejichž odbojová činnost trvala po dobu kratší než jeden rok nebo

- b) kteří byli účastníky povstání v květnu 1945^{*}), pokud nespĺňují podmínky pro zařazení do I., II. nebo III. skupiny.

(²) Účastníci protiválečných vzpour za první světové války se zařazují do IV. skupiny účastníků odboje.

§ 74c

Průměrná měsíční pracovní odměna

Jestliže účastník odboje změnil pro zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností, svou dosavadní pracovní činnost (zaměstnání), zjišťuje se jeho průměrná měsíční pracovní odměna pro výpočet důchodu, pokud je to pro něj výhodnější, z pracovní odměny (výdělku), které dosahují stejně kvalifikovaní zdraví družstevníci (pracovníci) v povolání, jež účastník odboje dříve vykonával.

*) Podle § 1 odst. 1 č. 1 písm. f) zák. č. 255/1946 Sb. je účastníkem povstání, kdo se zúčastnil povstání v květnu 1945, při čemž za bojů padl, byl těžce raněn, nebo utrpěl těžkou poruchu zdraví.

§ 74d

Věk potřebný pro nárok
na starobní důchod

(1) Věk potřebný pro nárok na starobní důchod účastníkům odboje I. a II. skupiny se určí tak, že

- a) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 1, se od věku 60 let u muže a věku 55 let u ženy odečte jeden rok za každý započatý rok odbojové činnosti; potřebný věk však činí nejméně 55 let u muže a 50 let u ženy, jde-li o účastníka odboje I. skupiny, a nejméně 57 let u muže a 52 let u ženy, jde-li o účastníka odboje II. skupiny,
- b) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 3, se od věku 60 let odečte jeden rok za každý započatý rok odbojové činnosti; potřebný věk však činí nejméně 55 let, jde-li o účastníka odboje I. skupiny, a nejméně 57 let, jde-li o účastníka odboje II. skupiny,
- c) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 4, se od věku 65 let odečte jeden rok za každý započatý rok odbojové činnosti; potřebný věk však činí nejméně 60 let, jde-li o účastníka odboje I. skupiny, a nejméně 62 let, jde-li o účastníka odboje II. skupiny.

(2) Věk potřebný pro nárok na starobní důchod účastníka odboje III. skupiny, který byl aspoň šest měsíců vězněn z důvodů fašistické perzekuce, činí

- a) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 1, 59 let u muže a 54 let u ženy,
- b) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 3, 59 let,
- c) jde-li o starobní důchod podle § 44 odst. 4, 64 let.

(3) Věk potřebný pro nárok účastnice odboje na starobní důchod podle § 44 odst. 1 činí 55 let, pokud ustanovení odstavce 1 není pro ni výhodnější.

(4) Jsou-li jiná ustanovení zákona o věku potřebném pro nárok na starobní důchod výhodnější, platí tato jiná ustanovení.

§ 74e

Výše starobního a invalidního
důchodu členů družstev
s vyšší úrovní hospodaření

(1) Základní výměra starobního a invalidního důchodu (§ 54 odst. 1 a 2) člena družstva s vyšší úrovní hospodaření činí, jde-li o účastníka odboje

skupiny	
I.	60 %
II.	55 %
III. a IV.	50 %

průměrné měsíční pracovní odměny.

(2) Ustanovení § 45 odst. 2 a § 54 odst. 3 platí s tím, že procentní zvýšení základní výměry za každý rok pracovní činnosti náleží účastníkům odboje I. a II. skupiny od 21. roku pracovní činnosti a pokud jde o hranici, do níž náleží zvýšení, platí následující odstavec 4.

(3) Za každý započatý rok odbojové činnosti se zvyšuje starobní a invalidní důchod (§ 54 odst. 1 a 2 a § 55) účastníka odboje

skupiny	měsíčně o Kčs
I.	120
II. a III.	100
IV.	80

(4) Starobní a invalidní důchod činí ke dni vzniku nároku na důchod

- a) nejvýše 70 % průměrné měsíční pracovní odměny, jde-li o účastníka odboje II. skupiny,
- b) nejvýše 60 % průměrné měsíční pracovní odměny, jde-li o účastníka odboje III. a IV. skupiny,

pokud jiná ustanovení tohoto zákona nejsou pro něj výhodnější; jde-li o účastníka odboje I. skupiny, není výše důchodu takto omezena.

(5) Zvýšení přesahující hranici 70 %, popřípadě 60 % průměrné měsíční pracovní odměny uvedenou v předchozím odstavci a v § 45 odst. 3 a § 54 odst. 4, náleží, jen jde-li o zvýšení důchodu podle odstavce 3.

(6) Invalidní (částečný invalidní) důchod člena družstva, který je účastníkem odboje a jehož invalidita (částečná invalidita) vznikla v souvislosti s odbojovou činností, se posuzuje podle ustanovení o invalidním (částečném invalidním) důchodu při pracovním úrazu (§ 57); ustanovení § 51 odst. 1 tu neplatí. Ustanovení § 75 odst. 3 platí obdobně.

§ 74f

Výše starobního a invalidního
důchodu členů družstev, která nebyla
uznána za družstva s vyšší úrovní
hospodaření

(1) Starobní a invalidní důchod členů družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření, se zvyšuje, jde-li o účastníka odboje, o částky uvedené v § 74e odst. 3 způsobem a za podmínek stanovených v témže ustanovení.

(2) Ustanovení § 74e odst. 6 platí obdobně.

Společná ustanovení pro členy všech družstev

§ 74g

Nejvyšší a nejnižší výměra
starobního a invalidního důchodu

(1) Starobní a invalidní důchod účastníka odboje spolu s jakýmkoliv jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) nesmí přesahovat částku 2500 Kčs měsíčně.

(2) Starobní a invalidní důchod činí nejméně, jde-li o účastníka odboje

skupiny	měsíčně Kčs
I.	1400
II.	1200
III.	1000
IV.	800

(3) Nejnižší výměra částečného invalidního důchodu činí polovinu nejnižší výměry invalidního důchodu.

(4) Starobní a invalidní důchod činí nejvýše 100 % průměrné měsíční pracovní odměny neomezené podle § 42 odst. 3; to však neplatí, jde-li o starobní nebo invalidní důchod náležející v nejnižší výměře (odstavec 2) anebo o starobní nebo invalidní důchod přiznaný podle předpisů platných před 1. dubnem 1962.

§ 74h

Vdovský důchod

Starobní a invalidní důchod vdovy

(1) Vdově po účastníku odboje náleží vdovský důchod, splní-li se některá z podmínek stanovených v § 65 odst. 2 pro nárok na vdovský důchod i po uplynutí dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(2) Vdovský důchod vdovy po účastníku odboje činí nejméně 560 Kčs měsíčně.

(3) Vdovský důchod účastnice odboje, která nemá jiný důchod ani příjem ze zaměstnání nebo z jiné výdělečné činnosti, se vyměří nejméně částkou uvedenou v § 74g odst. 2 podle toho, do které skupiny účastníků odboje je vdova zařazena.

(4) Vdovský důchod se vdově výdělečně činné nekrátí, jde-li o účastnici odboje nebo o vdovu po účastníku odboje.

(5) Nemá-li vdova po účastníku odboje nárok na vdovský důchod, požívá však starobní nebo invalidní důchod, náleží tento důchod nejméně ve výši 560 Kčs měsíčně.

§ 74ch

Výše sirotčího důchodu

(1) Sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte po účastníku odboje činí nejméně 400 Kčs měsíčně.

(2) Sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte po účastníku odboje činí 700 Kčs měsíčně.

§ 74i

Výše důchodu rodičů

Poskytuje-li se rodičům účastníka odboje, který v souvislosti s odbojovou činností padl, byl popraven, nebo zemřel ve vězení, důchod rodičů, starobní, invalidní, vdovský nebo sociální důchod, náleží tento důchod nejméně ve výši 600 Kčs měsíčně, jde-li o jednotlivce, a 900 Kčs měsíčně, jde-li o manželskou dvojici.

§ 74j

Vynětí ze zvláštní daně z důchodu

Důchody poskytované v nejnižší výměře podle této části zákona ani důchody z nich vyměřené nepodléhají zvláštní dani z důchodu.

Hlava druhá

Důchodové zabezpečení družstevních rolníků konajících službu v ozbrojených silách

§ 75

(1) Družstevníkům konajícím službu v ozbrojených silách, kteří nejsou vojáky z povolání a stali se plně (částečně) invalidními následkem úrazu anebo onemocnění vzniklých při výkonu služby v ozbrojených silách nebo v přímé souvislosti s ním, náleží invalidní (částečný invalidní) důchod ve zvýšené výměře, v jaké se poskytuje při pracovním úrazu, a podle ustanovení o tomto důchodu.

(2) Družstevníkům, uvedeným v předchozím odstavci, kteří se stali v době, kdy konali službu v ozbrojených silách, plně (částečně) invalidními následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých za jiných okolností, než je uvedeno v předchozím odstavci, náleží invalidní (částečný invalidní) důchod podle ustanovení o tomto důchodu.

(3) Důchody se vyměňují podle ustanovení platných pro členy družstev s vyšší úrovní hospodaření z částky 1000 Kčs měsíčně; jestliže byl člen

družstva bezprostředně před nástupem služby v ozbrojených silách důchodově zabezpečen podle tohoto zákona, vyměřuje se důchod z průměrné měsíční pracovní odměny, je-li to pro něj výhodnější.

§ 76

(1) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží ve zvýšené výměře, v jaké se poskytuje při pracovním úrazu, a podle ustanovení o tomto důchodu též družstevníkům povolaným k osobním úkonům podle předpisů o obraně Československé socialistické republiky, účastníkům civilní obrany, účastníkům přípravy k obraně Československé socialistické republiky,*) pomocníkům Pohraniční stráže a členům Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který vznikl při plnění jejich úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

(2) Invalidní (částečný invalidní) důchod náleží podle ustanovení o tomto důchodu též

- a) družstevníkům uvedeným v odstavci 1, jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který vznikl v době plnění jejich úkolů bez přímé souvislosti s tímto plněním;
- b) družstevníkům, kteří nekonají službu v ozbrojených silách, jestliže se stali plně (částečně) invalidními následkem úrazu, který byl bez jejich zavinění způsoben bojovým prostředkem.

(3) Ustanovení § 75 odst. 3 platí obdobně.

§ 77

(1) Invalidní důchod podle § 75 odst. 1 a § 76 odst. 1 se vyměřuje ve výši 60 % průměrné měsíční pracovní odměny, přičemž se použije ustanovení § 57 odst. 1; invalidní důchod činí nejméně 650 Kčs měsíčně a částečný invalidní důchod nejméně 450 Kčs měsíčně.

(2) Pozůstalým po družstevnících, kteří zemřeli následkem poškození zdraví utrpěného způsobem uvedeným v § 75 a 76 nebo byli poživateli důchodu podle těchto ustanovení, náleží důchody pozůstalých.

Hlava třetí

Díl první

Zabezpečení členů rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách

§ 78

(1) Členové rodiny družstevníka konajícího službu v ozbrojených silách (dále jen „voják“)

mají nárok na zaopatřovací příspěvek, pokud voják nevykonával vedle pracovní činnosti v družstvu také zaměstnání v pracovním poměru**) nebo pokud není zabezpečen podle ustanovení dílu druhého této hlavy zákona.

(2) Zaopatřovací příspěvek se poskytuje též některým jiným osobám, které jsou závislé výživou na vojákově.

§ 79

(1) Nárok na zaopatřovací příspěvek mají:

- a) nezaopatřené děti (§ 44 odst. 2) vojáka;
- b) manželka vojáka, která s ním žije ve společné domácnosti a pečuje o nezaopatřené dítě ve věku do tří let nebo je plně invalidní anebo nemůže být výdělečně činná z jiných vážných důvodů;
- c) manželka vojáka, která s ním nežije ve společné domácnosti, rozvedená manželka a matka dítěte vojáka, která není za něj provdána, přiznal-li jim soud vůči němu výživné, popřípadě příspěvek na výživu;
- d) družka vojáka, která s ním žila do dne jeho nastoupení služby v ozbrojených silách aspoň tři měsíce ve společné domácnosti, nadále v ní setrvává a pečuje v ní o nezaopatřené dítě vojáka ve věku do tří let nebo je plně invalidní anebo nemůže být výdělečně činná z jiných vážných důvodů;
- e) zletilá příbuzná vojáka, která s ním žije ve společné domácnosti, vede mu tuto domácnost a pečuje v ní o jeho nezaopatřené dítě ve věku do tří let;
- f) manžel, jehož manželka nastoupila službu v ozbrojených silách, je-li plně invalidní a odkázán výživou na příjem manželky.

(2) Prováděcí předpisy stanoví,

- a) kterým jiným osobám závislým výživou na vojákově může být poskytován zaopatřovací příspěvek a v jaké výši;
- b) za jakých podmínek a v jaké výši může být vojákově poskytován příspěvek na úhradu za užívání bytu.

§ 80

(1) Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě činí 170 Kčs měsíčně.

(2) Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě se krátí o částku, o kterou čistý příjem dítěte převyšuje částku 500 Kčs měsíčně.

*) Zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky.

**) Nárok na zaopatřovací příspěvek členů rodiny družstevníka, který vedle své činnosti v družstvu vykonává zaměstnání v pracovním poměru, se posuzuje podle zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení.

[³] Zaopatřovací příspěvek pro nezaopatřené dítě se poskytuje vedle přídavků na děti, vedle výchovného i vedle sirotčího důchodu.

§ 81

[¹] Zaopatřovací příspěvek pro manželku, družku vojáka, jeho zletilou příbuznou a manžela vojákyně činí 500 Kčs měsíčně.

[²] Manželce, která nežije s vojákem ve společné domácnosti, rozvedené manželce a matce dítěte vojáka, která není za něj provdána, se poskytuje zaopatřovací příspěvek ve výši výživného, popřípadě příspěvku na výživu přiznaného soudem, nejvýše však ve výši 500 Kčs měsíčně.

[³] Má-li manželka, zletilá příbuzná, družka vojáka nebo manžel vojákyně jiný příjem z výdělečné činnosti a nepečuje o dítě (§ 44 odst. 2), krátí se zaopatřovací příspěvek o polovinu částky, o kterou úhrn zaopatřovacího příspěvku a hrubého příjmu převyšuje měsíčně částku 1500 Kčs.

§ 82

Úhrn zaopatřovacích příspěvků nesmí přesahovat 80 % průměru příjmů z pracovní činnosti vojáka za posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem nastoupení služby v ozbrojených silách. Přesahovali by úhrn zaopatřovacích příspěvků tuto výši, poskytuje se manželce zaopatřovací příspěvek v plné výši, nejvýše však ve výši 80 % průměru příjmů z pracovní činnosti vojáka. Je-li nejvyšší výměra vyčerpána zaopatřovacím příspěvkem pro manželku, nelze tento příspěvek poskytnout dalším osobám; jinak se zaopatřovací příspěvek každé z těchto dalších osob snižuje o stejnou částku.

Díl druhý

Zabezpečení družstevníků v době vojenského cvičení

§ 83

[¹] Družstevníkům se poskytuje zaopatřovací příspěvek v době výkonu vojenského cvičení nebo jiné obdobné služby v ozbrojených silách, s výjimkou vojenské základní a náhradní služby, jestliže jejich sociální zabezpečení trvalo (§ 4) bezprostředně před nástupem vojenského cvičení aspoň tři měsíce; splnění této podmínky se nevyžaduje, jestliže nemohla být splněna z důvodu obecného zájmu nebo z jiných vážných důvodů.

[²] Zaopatřovací příspěvek činí za každý měsíc vojenského cvičení:

- a) 50 % průměrné pracovní odměny družstevníka, není-li tu žádná z osob uvedených v § 84,
- b) 65 % průměrné pracovní odměny družstevníka, je-li tu jedna z uvedených osob,
- c) 90 % průměrné pracovní odměny družstevníka, jsou-li tu dvě z uvedených osob,
- d) 95 % průměrné pracovní odměny družstevníka, jsou-li tu aspoň tři z uvedených osob.

[³] Za část kalendářního měsíce, po kterou družstevník vykonával vojenské cvičení, náleží poměrný díl zaopatřovacího příspěvku.

[⁴] Zaopatřovací příspěvek se snižuje o částku, kterou je družstvo povinno poskytovat podle svých stanov rodině družstevníka po dobu jeho vojenského cvičení; přitom se nehledí k přídavkům na děti.

[⁵] Průměrnou pracovní odměnou družstevníka se rozumí dvanáctina příjmů z pracovní činnosti za posledních 12 kalendářních měsíců před nástupem vojenského cvičení; do této doby se nezapočítávají doby uznané pracovní neschopností pro nemoc nebo úraz. Příjmem z pracovní činnosti se rozumějí příjmy, z nichž se vypočítává průměrná měsíční pracovní odměna*). Byl-li družstevník před nástupem vojenského cvičení odměňován podle pracovních jednotek po dobu kratší než 12 kalendářních měsíců, považují se za jeho příjem z pracovní činnosti za tuto dobu odměny v plánované výši připadající na pracovní jednotky, které v této době odpracoval.

§ 84

Při vyměřování zaopatřovacího příspěvku podle § 83 odst. 2 se přihlíží k těmto osobám:

- a) k manželce, nezletilým dětem a vnukům, žijí-li s družstevníkem trvale ve společné domácnosti,
- b) k jiným osobám, které nemají vlastní příjem přesahující částku 200 Kčs měsíčně, jestliže žijí ve společné domácnosti s družstevníkem nebo jestliže sice ve společné domácnosti s družstevníkem nežijí, avšak družstevník jim pravidelně přispíval na výživu před nástupem služby v ozbrojených silách nejméně částkou 100 Kčs měsíčně.

Díl třetí

Společná ustanovení pro poskytování zaopatřovacího příspěvku

§ 85

[¹] Nárok na zaopatřovací příspěvek náleží od prvního dne služby v ozbrojených silách. Splní-li se podmínky pro nárok na zaopatřovací příspěvek

*) § 43 vyhl. č. 104/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků.

(např. uzavření sňatku, narození dítěte) teprve po nástupu služby v ozbrojených silách, vzniká nárok ode dne, kdy se tak stalo.

(2) Nárok na zaopatřovací příspěvek zaniká dnem, kterým pominula některá z podmínek pro nárok. Skončí-li se však služba v ozbrojených silách nebo pominou-li některá z podmínek pro nárok až po 25. dni v měsíci, zaniká nárok na zaopatřovací příspěvek až posledním dnem téhož kalendářního měsíce.

§ 86

(1) Je-li oprávněný umístěn v léčebném ústavu po dobu delší dvou měsíců, vyplácí se počínajíc třetím měsícem polovina zaopatřovacího příspěvku.

(2) Zaopatřovací příspěvek se nevyplácí, je-li oprávněný déle než jeden měsíc

- a) v cizině,
- b) v ochranné výchově,
- c) ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě; byl-li oprávněný propuštěn z vazby, aniž byl odsouzen, vyplácí se mu zaopatřovací příspěvek zpětně za celou dobu vazby.

§ 87

Vláda může stanovit zvláštní úpravu zaopatřovacího příspěvku pro dobu branné pohotovosti státu.

Hlava čtvrtá

Sociální zabezpečení učňů

§ 88

(1) Rozsah, podmínky a výše nároků ze sociálního zabezpečení učňů, kteří jsou v učebním poměru k družstvu, se řídí předpisy platnými pro ostatní učně.

(2) Základem pro výpočet průměrné denní pracovní odměny učně, podle níž se určuje výše peněžitých dávek zabezpečení v nemoci a peněžité pomoci v mateřství, je peněžité odměna náležející podle předpisů o finančním a hmotném zabezpečení učňů*), kteří jsou v učebním poměru k družstvu; vznikla-li pracovní neschopnost v době, kdy skončilo přípravné období učně, je základem výdělek dosažený v období odborného rozvoje.

Hlava pátá

Zabezpečení důchodců v nemoci

§ 89

(1) Důchodci, jeho manželce a dětem, jakož i dalším osobám převážně odkázaným výživou na důchodce, o kterých to stanoví prováděcí předpisy, se poskytuje léčebně preventivní péče, podpora při narození dítěte a pohřebné za podmínek a v rozsahu jako družstevníkům; může jim být poskytnuta též lázeňská péče a příspěvek na dětskou rekreaci.

(2) Léčebně preventivní péči poskytují zdravotnická zařízení; lázeňskou péči poskytují na účet sociálního zabezpečení.

(3) Ustanovení předchozích odstavců se nevztahují

- a) na důchodce, kteří jsou zabezpečeni v nemoci nebo v mateřství podle jiných předpisů**),
- b) na manželku důchodce, jeho děti a osoby převážně odkázané výživou na důchodce, pokud jsou samy zabezpečeny v nemoci nebo v mateřství podle jiných předpisů**),
- c) na osoby, které se trvale zdržují mimo území Československé socialistické republiky.

Hlava šestá

Společná ustanovení o dávkách

§ 90

Povinnosti oprávněných osob

(1) Byl-li příjemce dávky nebo jiný oprávněný vyzván, aby osvědčil okolnosti rozhodné pro výplatu dávky nebo její výši, je povinen výzvě vyhovět; neučiní-li tak ve stanovené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, jestliže oprávněný byl ve výzvě upozorněn na tyto následky.

(2) Příjemce dávky nebo jiný oprávněný je povinen ohlásit do 8 dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu. Neohlásí-li požívatel starobního důchodu opětovně započetí pracovní činnosti v družstvu nebo jiné výdělečné činnosti, nemá nárok na zvýšení důchodu za dobu, po kterou nesplnil ohlašovací povinnost; tím není dotčena jeho povinnost vrátit dávky přijaté neprávem (§ 91 odst. 2).

(3) Výplata dávky podmíněné nepříznivým zdravotním stavem může být zastavena, jestliže občan, jehož zdravotní stav je třeba zjistit, se nepodrobí lékařskému vyšetření přesto, že byl upozorněn na možné zastavení výplaty dávky.

*) Vyhlášky č. 61/1969 Sb., č. 67/1969 Sb., č. 110/1970 Sb. a č. 156/1970 Sb.

**) Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, a zákon č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení.

§ 91

Změny dávky a její vrácení

(1) Zanikne-li nárok na dávku nebo zjistí-li se dodatečně, že dávka byla přiznána neprávem nebo v nesprávné výši, anebo změnil-li se skutečností rozhodné pro výši dávky nebo její výplatu, dávka se odejme, zvýší, sníží anebo se její výplata zastaví. Odnětí, snížení a zastavení výplaty dávky se provede ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byla již vyplacena. Zvýšení dávky nesprávně vyměřené se provede ode dne, od něhož zvýšení náleží, nejvýše však za tři roky nazpět, a na doplatku se vyplatí celkem nejvýše částka 12 000 Kčs.

(2) Příjemce dávky, který vědomě způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen vrátit dávku ode dne, od něhož nenáležela vůbec nebo v poskytované výši; to platí zejména, jestliže dávku vylákal, zamlčel některou rozhodnou skutečnost nebo nesplnil některou povinnost uloženou mu tímto zákonem nebo prováděcími předpisy anebo jestliže vědomě přijímal dávku vyplácenou neprávem nebo v nesprávné výši. O povinnosti vrátit přeplatek rozhoduje orgán, který je příslušný rozhodovat o změně nebo odnětí dávky nebo její části. Rozhodnutí o přeplatku na dávce ze zabezpečení v nemoci nebo ze zabezpečení matky a dítěte schvaluje okresní národní výbor. Částky neprávem přijaté mohou být sráženy též z běžně vyplácené nebo později přiznané dávky anebo z pracovní odměny oprávněného; přitom platí obdobně předpisy o částkách, které nelze zabavit při výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy*).

§ 92

Omezení výplaty dávek

(1) Starobní důchod se nevyplácí po dobu, po kterou se oprávněnému poskytuje nemocenské, pokud vláda nestanoví výjimky. Jestliže však družstevníku náleží výplata starobního důchodu při další pracovní činnosti v družstvu, vyplácí se starobní důchod, i když se oprávněnému vyplácí nemocenské. Invalidní (částečný invalidní) důchod se nevyplácí po dobu výplaty nemocenského přiznaného na podkladě zabezpečení v nemoci z doby před vznikem nároku na důchod. Invalidní (částečný invalidní) důchod podle § 75 se vyplácí nejdříve po skončení služby v ozbrojených silách, za jejíhož vykonávání došlo k poškození zdraví.

(2) Je-li důchodce, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, umístěn v psychiatrické léčebně po dobu delší dvou měsíců, důchod se počínajíc třetím měsícem nevyplácí; má-li důchodce jen povinnost poskytovat výživné, popřípadě při-

spěvek na výživu, přiznané soudem, vyplácí se část důchodu, které je třeba k úhradě tohoto výživného (příspěvku). Důchodci nebo jeho opatrovníku se vyplácí část důchodu, které je třeba na úhradu jiných závazků a osobních potřeb důchodce. Po návratu z psychiatrické léčebny se doplatí důchodci důchod zpětně za poslední dva měsíce.

(3) Je-li důchodce, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, umístěn v jiném léčebném ústavu než v psychiatrické léčebně po dobu delší dvou měsíců, vyplácí se počínajíc třetím měsícem polovina důchodu, nejvýše však 500 Kčs měsíčně. Vyšší částka se vyplácí, jen vyžaduje-li to úhrada závazků a osobních potřeb důchodce.

(4) Je-li družstevníku se změněnou pracovní schopností, který požívá jiný než částečný invalidní důchod a neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, poskytováno po dobu přípravy pro pracovní činnost (povolání) bezplatné ubytování a stravování, vyplácí se mu po dobu této přípravy polovina důchodu, nejvýše však 500 Kčs měsíčně. Vyšší částka se vyplácí, jen vyžaduje-li to úhrada závazků a osobních potřeb důchodce.

§ 93

Výplata dávek jiné osobě

(1) Kdyby se výplatou dávky oprávněnému zřejmě nedosáhlo účelu, kterému dávka má sloužit, nebo kdyby tím byly poškozovány zájmy osob, které je povinen vyživovat, určí místní národní výbor jeho bydliště na návrh manžela nebo opatrovníka dítěti anebo z vlastního podnětu občana, kterému má být dávka vyplácena místo oprávněnému; příjemce dávky je povinen použít jí toliko ve prospěch oprávněného a osob, které je oprávněný povinen vyživovat. Místní národní výbor sleduje a dozírá, zda příjemce dávky tuto povinnost plní.

(2) Po dobu, po kterou důchodce odpykává trest odnětí svobody delší jednoho měsíce nebo je ve vazbě, důchod se nevyplácí. Byl-li důchodce odsouzen k trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu tři měsíce, vyplatí se mu důchod zpětně za jeden měsíc; byl-li propuštěn z vazby, aniž byl odsouzen, vyplatí se mu důchod zpětně za celou dobu vazby. Manželce a dětem důchodce se vyplácí část důchodu, které je třeba k úhradě jeho závazků a osobních potřeb členů jeho rodiny; výchovné se však vyplácí neomezeně. Vyplácela-li se manželce a dětem část důchodu a doplácí-li se důchodci důchod zpětně, vyplatí se mu jen rozdíl.

§ 94

Souběh nároků na důchody

(1) Jsou-li splněny podmínky pro nárok na

*) § 276 a násl. zákona č. 99/1963 Sb. (občanský soudní řád).

důchod starobní a invalidní (částečný invalidní) nebo podmínky pro nárok na dva důchody téhož druhu z jakéhokoli sociálního zabezpečení (pojištění), náleží jen důchod vyšší, pokud se nestanoví jinak v § 51 odst. 2.

(2) Jsou-li splněny podmínky pro nárok na důchod starobní nebo invalidní (částečný invalidní) a na důchod vdovský nebo sirotčí anebo na důchod vdovský a sirotčí, náleží důchod vyšší a z ostatních důchodů po jedné polovině.

(3) Je-li poživateli důchodu vyplácen současně z ciziny stejně vysoký nebo vyšší důchod ze sociálního zabezpečení (pojištění), zastaví se výplata důchodu z československého sociálního zabezpečení (pojištění); je-li tento důchod vyšší než důchod vyplácený z ciziny, vyplácí se snížený o částku rovnou důchodu vyplácenému z ciziny. To platí též pro souběh dvou vdovských nebo sirotčích důchodů a pro souběh vdovského důchodu se sirotčím. Jestliže však při souběhu důchodu z československého sociálního zabezpečení s důchodem vypláceným z ciziny je jen jeden z těchto důchodů důchodem vdovským nebo sirotčím a důchod z československého sociálního zabezpečení je nižší, sníží se důchod z československého sociálního zabezpečení na polovinu; je-li tento důchod vyšší než důchod vyplácený z ciziny, vyplácí se snížený o polovinu částky rovné důchodu vyplácenému z ciziny. V případech hodných zřetele může ministerstvo práce a sociálních věcí*) povolit výjimky. Předchozí ustanovení tohoto odstavce platí, jen nestanoví-li jinak mezistátní úmluva.

§ 95

Přechod nároku při úmrtí oprávněného

(1) Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné ode dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti ve společné domácnosti. Podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod.

(2) Jde-li o dávky přiznané před smrtí oprávněného, vyplatí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v předchozím odstavci.

(3) Nároky přecházející na pozůstalé podle předchozích odstavců nejsou součástí dědictví.

*) Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

§ 96

Výplata důchodu při další pracovní činnosti

(1) Vláda může stanovit,

1. za jakých podmínek a v jaké výši se poskytuje

- a) starobní důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků při pracovní činnosti v družstvu s vyšší úrovní hospodaření a při zaměstnání,
- b) starobní důchod z důchodového pojištění jednotlivě hospodařících rolníků nebo jiných osob samostatně hospodařících při zaměstnání nebo při pracovní činnosti v družstvu,
- c) starobní důchod a bez ohledu na výši výdělku vdovský a sirotčí důchod z důchodového zabezpečení družstevních rolníků a z důchodového pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících při kampaňové, sezónní nebo jiné krátkodobé pracovní činnosti v družstvu nebo v zaměstnání;

2. že se poskytuje část starobního důchodu, aby se umožnil postupný přechod do starobního důchodu družstevníkům, kteří jsou pracovní činní v družstvu s vyšší úrovní hospodaření po vzniku nároku na tento důchod, jestliže se většinou změnila jejich pracovní schopnost tak, že jejich výdělek poklesl v důsledku zmenšeného pracovního úvazku.

(2) Vláda může též stanovit, při jaké jiné výdělečné činnosti se neposkytuje starobní důchod.

§ 97

Výplata dávek

(1) Důchody se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Důchody a ostatní dávky se vyplácejí dopředu v měsíčních lhůtách.

(2) Dávky zkrácené pro souběh s jiným příjmem mohou být vypláceny zálohou, pozadu, a nedosahují-li průměrně 50 Kčs měsíčně, v delších než měsíčních obdobích; zúčtování záloh se provádí za období nepřesahující šest měsíců.

§ 98

Výplata dávek při pobytu oprávněného v cizině

Nestanoví-li jinak mezistátní úmluva, dávky se do ciziny nevyplácejí a za dobu, po kterou se oprávněný zdržuje v cizině trvale, nenáleží; ministerstvo práce a sociálních věcí*) však může

v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány povolit výjimky a stanovit podmínky pro výplatu dávek, zdržuje-li se oprávněný ve státě, s nímž není uzavřena úmluva.

§ 99

Postoupení a zabavení dávek

(1) Nároky na dávky mohou být postoupeny jen pro pohledávky na výživné, popřípadě na příspěvek na výživu, a to až do poloviny dávek. Zabavení nároku na dávky se řídí předpisy o výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy.

(2) Přijetím důchodce do zaopatření ústavu sociální péče přechází jeho nárok na důchod na tento ústav do výše příspěvku na úhradu nákladů ústavní péče.

§ 100

Promlčení

(1) Nárok na nemocenské, na podporu při ošetřování člena rodiny, na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a na peněžitou pomoc v mateřství za jednotlivé dny se promlčuje, nebyl-li uplatněn do jednoho roku ode dne, za který náleží.

(2) Nárok na podporu při narození dítěte a na pohřebné se promlčuje, nebyl-li uplatněn do jednoho roku ode dne porodu nebo úmrtí.

(3) Nárok na přídavky na děti za jednotlivý kalendářní měsíc se promlčuje, nebyl-li uplatněn do jednoho roku od posledního dne měsíce, za který náleží.

(4) Nárok na dávku důchodového zabezpečení a na zaopatřovací příspěvek se nepromlčuje.

(5) Nárok na jednotlivou splátku dávky důchodového zabezpečení a zaopatřovacího příspěvku se promlčuje v jednom roce ode dne její splatnosti.

(6) Právo požadovat vrácení jednotlivých splátek dávek poskytnutých neprávem (§ 91 odst. 2) se promlčuje v deseti letech od jejich výplaty. Promlčecí lhůta neběží, jsou-li prováděny srážky z dávek na úhradu dávky vyplacené neprávem.

Zvláštní daň z důchodu

§ 101

(1) Starobní a invalidní (částečně invalidní) důchody, na něž vznikne nárok po 30. červnu 1964, vdovské důchody z nich vyměřené a osobní důchody přiznané po tomto dni podléhají zvláštní dani z důchodu, jestliže přesahují částku

a) 700 Kčs měsíčně,

b) 900 Kčs měsíčně, náleží-li důchodci výchovné na 1 dítě,

c) 1100 Kčs měsíčně, náleží-li důchodci výchovné na dvě děti.

Náleží-li důchodci výchovné na tři děti, nepodléhá důchod zvláštní dani z důchodu. Těto dani nepodléhají ani starobní a invalidní důchody zvýšené nad 700 Kčs měsíčně z toho důvodu, že důchod ani spolu s jiným příjmem nedosáhl částky 900 Kčs měsíčně (§ 47 odst. 4, § 48 odst. 3, § 58 odst. 4 a § 59 odst. 5).

(2) Jde-li o vdovský důchod, posuzuje se zdanění tohoto důchodu podle toho, zda vdova pečuje o dítě, které má nárok na sirotčí důchod.

(3) Zvláštní daň z důchodu je odstupňována podle výše důchodu od 1 % do 12,5 % důchodu; přitom se důchody uvedené v odstavci 1 písm. a), b) a c) podrobují stejné základní procentní sazbě. Daň se zaokrouhluje na celé koruny směrem dolů.

§ 102

Základ pro vyměření zvláštní daně z důchodu

(1) Zvláštní daň z důchodu se vyměřuje a sráží ze základu pro vyměření této daně. Základem pro vyměření zvláštní daně z důchodu je důchod vypočtený ke dni vzniku nároku spolu se zvýšením důchodu získaným v dřívějším veřejném penzijním zaopatření, s důchodem z penzijního nadlepení, s příplatkem ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací a s jakýmkoli jiným důchodem z důchodového zabezpečení (pojištění) bez omezení na hranici 60 % průměrné měsíční pracovní odměny (§ 45 odst. 3, § 54 odst. 5), avšak po jeho snížení na nejvyšší výměru důchodu stanovenou pevnými částkami (§ 47 odst. 1, § 58 odst. 1, § 74g odst. 1), pokud by tuto nejvyšší hranici přesahoval; do základu pro vyměření zvláštní daně z důchodu se nezapočítává zvýšení důchodu za dobu odbojové činnosti, výchovné a zvýšení důchodu pro bezmocnost.

(2) Požívá-li důchodce dva nebo více důchodů z důchodového zabezpečení (pojištění), podléhá zvláštní dani z důchodu úhrn všech důchodů.

(3) Zvýšení důchodu za dobu další pracovní činnosti po vzniku nároku na důchod vykonávané po 30. červnu 1964 nepodléhá zvláštní dani z důchodu.

(4) Vdovské a sirotčí důchody se vyměřují ze starobního (invalidního) důchodu snižovaného o zvláštní daň z důchodu; poté se posoudí zdanění vdovského důchodu podle předchozích ustanovení.

(5) Poskytuje-li se důchodci jen část důchodu, stanoví se tato část z důchodu snižovaného o zvláštní daň z důchodu; obdobně se postupuje při krácení důchodu pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti.

§ 103

(1) Zvláštní daň z důchodu vyměřuje a sráží při výplatě důchodu úřad důchodového zabezpečení (správa důchodů).*)

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí**) vydá tabulky pro výpočet zvláštní daně z důchodu a stanoví podrobnosti k provedení ustanovení o této dani; bude-li to vyžadovat potřeba automatizovaného způsobu výpočtu zvláštní daně z důchodu, může být tato daň vyměřena odchylně v mezích stanovených daňových pásem.

Hlava sedmá

Fond kulturních a sociálních potřeb

§ 104

(1) Družstva používají v souladu s ustanovením svých stanov a pracovních řádů prostředků fondů kulturních a sociálních potřeb též na doplnění sociálního zabezpečení družstevníků.

(2) Orgány sociálního zabezpečení jsou nápomocny družstvům při plnění úkolů souvisejících s hospodařením s prostředky fondů kulturních a sociálních potřeb, jichž má být použito k sociálním účelům.

Hlava osmá

Služby sociálního zabezpečení

Díl první

Všeobecná ustanovení

§ 105

(1) Stát pomáhá poskytováním služeb sociálního zabezpečení družstevníkům, jejich rodinným příslušníkům a poživatelům důchodu ze sociálního zabezpečení družstevních rolníků, jestliže potřebují jeho příspěví k překonání nepříznivých životních poměrů.

(2) Nově vytvořené socialistické společenské vztahy vyžadují, aby si občané a v rodině zejména děti a rodiče vzájemně pomáhali. Národní výbory působí soustavnou výchovou občanů k tomu, aby pomáhali spoluobčanům starým a těžce poškozeným na zdraví, a aby se upevňovaly rodinné vztahy, zejména aby se děti podílely na dalším zvyšování životní úrovně svých rodičů a pečovaly o ně, jestliže takovou péči potřebují.

(3) Družstva vytvářejí podmínky, aby v souladu s rostoucí ekonomickou úrovní hospodaření postupně přejímala zajišťování služeb sociálního zabezpečení a hradila náklady na jejich poskyto-

vání z fondů kulturních a sociálních potřeb. Národní výbory doporučují jednotlivým družstvům, které služby sociálního zabezpečení a v jakém rozsahu mají zajišťovat.

Díl druhý

Péče o družstevníky se změněnou pracovní schopností

§ 106

Družstevníci se změněnou pracovní schopností

(1) Družstevníky se změněnou pracovní schopností jsou družstevníci, kteří mají pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav podstatně omezený výběr prací v družstvu; jsou jimi též poživatelé důchodů ze sociálního zabezpečení družstevních rolníků, jejichž přiznání je podmíněno nepříznivým zdravotním stavem, pokud jim jejich zachovaná pracovní schopnost dovoluje pracovní činnost v družstvu.

(2) Družstevníkům se změněnou pracovní schopností se poskytuje bezplatně pracovní rehabilitace jako souvislá péče směřující k tomu, aby se mohli uplatňovat vhodnou činností.

(3) Družstevníkům se změněnou pracovní schopností se poskytuje soustavná dispensární péče podle předpisů o léčebně preventivní péči.

§ 107

Pracovní uplatnění

(1) Družstva umožňují družstevníkům se změněnou pracovní schopností pracovní činnost na pracích vhodných pro ně se zřetelem na jejich zdravotní stav, schopnosti a kvalifikaci. Za tím účelem provádějí družstva podle pokynů národních výborů v družstvech výběr vhodných prací pro tyto družstevníky.

(2) Družstva upravují družstevníkům se změněnou pracovní schopností pracovní dobu, pomůcky a ostatní pracovní podmínky, jestliže to vyžaduje zdravotní stav těchto družstevníků.

(3) Družstevníkům se změněnou pracovní schopností mladším 18 let se po ukončení povinné školní docházky umožňuje příprava pro pracovní činnost v učebním poměru pokud možno spolu se zdravou mládeží; nemají-li předpoklady pro přípravu v učebním poměru, zajistí se jim jiná vhodná pracovní činnost.

*) Působnost úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů) vyplývá ze zákonů č. 53/1968 Sb. a č. 2/1969 Sb. a z vládního nařízení č. 102/1960 Sb.

**) Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

[4] Umisťovat občany se změněnou pracovní schopností do pracovního (učební) poměru k družstvu lze, jen pokud je to v souladu se stanovami družstva; péče o tyto pracovníky se řídí ustanoveními zákona o sociálním zabezpečení.

[5] Národní výbory sledují, jaký vliv má příprava pro pracovní činnost, výkon práce a pracovní prostředí na zdravotní stav družstevníků se změněnou pracovní schopností, a zda tito družstevníci nepotřebují další pomoci.

§ 108

Hmotné zabezpečení

Hmotné zabezpečení družstevníků se změněnou pracovní schopností zahrnuje příspěvek po dobu přípravy pro povolání a náhradu nutných výloh spojených s touto přípravou.

§ 109

Povinnosti družstev

Družstva zabezpečují družstevníkům se změněnou pracovní schopností vhodnou pracovní činnost podle doporučení národního výboru, které je pro družstvo závazné, a jsou zejména povinna

- a) umožňovat družstevníkům, kteří se během pracovní činnosti v družstvu stali družstevníky se změněnou pracovní schopností, nadále vhodnou pracovní činnost úpravou pracovních podmínek (§ 107 odst. 2), popřípadě přemístěním na vhodnou práci (§ 107 odst. 1); přidělovat práce vhodné pro družstevníky se změněnou pracovní schopností jiným družstevníkům může družstvo jen tehdy, nejsou-li v družstvu družstevníci se změněnou pracovní schopností,
- b) provádět přípravu pro pracovní činnost a věnovat zvláštní péči zvyšování kvalifikace družstevníků se změněnou pracovní schopností,
- c) oznámit předběžně okresnímu národnímu výboru zánik členství družstevníka se změněnou pracovní schopností.

Díl třetí

Péče o družstevníky těžce poškozené na zdraví a o staré družstevníky

§ 110

[1] Péče o družstevníky těžce poškozené na zdraví a o staré družstevníky a péče o družstevníky, kteří potřebují zvláštní pomoci, se poskytuje družstevníkům, jejich rodinným příslušníkům a poživatelům důchodu ze sociálního zabezpečení

družstevních rolníků podle ustanovení zákona o sociálním zabezpečení.

[2] Poskytne-li službu sociálního zabezpečení družstvo, může požadovat plnou nebo částečnou úhradu nákladů za poskytnutí služby od jejího příjemce nebo od manžela, dětí a rodičů, a to podle hospodářských poměrů osob povinných úhradou. Neuhrazený zbytek nákladů uhrazuje družstvo z fondu kulturních a sociálních potřeb.

Díl čtvrtý

§ 111

Společná ustanovení

Pro poskytování služeb sociálního zabezpečení platí společná ustanovení o dávkách uvedená v § 90 a 91 a v § 93 odst. 1.

Hlava devátá

Příspěvek na úhradu nákladů

§ 112

[1] Dávky sociálního zabezpečení poskytuje stát. Družstva přispívají na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení. Příspěvek činí 12,5 % úhrnu peněžních pracovních odměn.

[2] Splátky příspěvku odvádí družstvo okresnímu národnímu výboru současně s čerpáním peněžních prostředků na pracovní odměny.

[3] Podrobnosti o způsobu odvádění příspěvku stanoví ministerstvo práce a sociálních věcí*) v dohodě s ministerstvy zemědělství a výživy a financí.

Hlava desátá

Organizace sociálního zabezpečení

§ 113

Orgány sociálního zabezpečení

Sociální zabezpečení družstevních rolníků provádějí ministerstvo práce a sociálních věcí, úřad důchodového zabezpečení (správa důchodů), národní výbory a jednotná zemědělská družstva.**)

§ 114

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí a kontroluje provádění sociálního zabezpečení druž-

*) Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

***) Srov. poznámky k § 2 odst. 3 a k § 103 odst. 1.

stevních rolníků a zajišťuje, aby úkoly tohoto sociálního zabezpečení byly plněny v souladu s možnostmi a potřebami společnosti; odpovídá za účelné vynakládání prostředků na sociální zabezpečení a za odbornou výchovu pracovníků na tomto úseku. Při plnění těchto úkolů postupuje v úzké součinnosti s ministerstvem zemědělství a výživy. Úřad důchodového zabezpečení v Praze a Správa důchodů v Bratislavě rozhodují o dávkách důchodového zabezpečení.*) Vláda může přenést rozhodování o těchto dávkách na národní výbory.

§ 115

Úkoly národních výborů

(1) Národní výbory zabezpečují ve svých obvodech úkoly na úseku sociálního zabezpečení družstevních rolníků v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství a se zřetelem na jeho potřeby, kontrolují provádění sociálního zabezpečení jednotnými zemědělskými družstvy, všemožně napomáhají družstvům v plnění těchto úkolů a odpovídají za to, že prostředky určené na sociální zabezpečení budou vynakládány účelně a hospodárně.

(2) Národní výbory při provádění sociálního zabezpečení družstevních rolníků organizují služby sociálního zabezpečení, rozhodují o těchto službách, o zaopatřovacím příspěvku členů rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách, o zaopatřovacím příspěvku družstevníků po dobu vojenského cvičení a o dávkách zabezpečení důchodců v nemoci, ve věcech vzniku a zániku sociálního zabezpečení, o zápočtu kalendářního roku, v němž družstevník neodpracoval pracovní úvazek (§ 39 odst. 2), o zápočtu doby pracovní činnosti v družstvu podle § 39 odst. 1 č. 2 a o dávkách důchodového zabezpečení v rozsahu na ně přeneseném**); pečují o to, aby i na vesnici byly vytvořeny vhodné podmínky k zajištění aktivní účasti důchodců v hospodářském, kulturním a veřejném životě.

(3) Národní výbory zabezpečují co nejširší účast družstevních rolníků na provádění sociálního zabezpečení v družstvech a jeho kontrole, zejména přibíráním družstevních rolníků k přímé účasti na rozhodování v komisích sociálního zabezpečení a užších komisích, které zřizují při komisích sociálního zabezpečení.

(4) Zásady uspořádání a působnosti orgánů národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení družstevních rolníků stanoví vláda; podrobnosti stanoví ministerstvo práce a sociálních věcí.***]

*) Srov. poznámky k § 2 odst. 3 a k § 103 odst. 1.

***) Vyhláška č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení, ve znění vyhlášek č. 78/1968 Sb., č. 131/1971 Sb. a č. 143/1971 Sb.

***] Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

§ 116

Úkoly jednotných zemědělských družstev

(1) Jednotná zemědělská družstva zajišťují plnění úkolů vyplývajících pro ně z tohoto zákona svými sociálními komisemi. Předsedou komise je člen představenstva, jejím tajemníkem ekonom družstva.

(2) Sociální komise rozhodují zejména o peněžitých dávkách zabezpečení v nemoci a o dávkách zabezpečení matky a dítěte; sociální komise může pověřit svého předsedu a tajemníka přiznáváním těchto dávek v případech, ve kterých je na ně zákonný nárok a podmínky pro jejich poskytování nebo výši jsou nepochybné a nesporné.

(3) Pokud nejsou vytvořeny předpoklady, aby sociální komise rozhodovala o peněžitých dávkách zabezpečení v nemoci a o dávkách zabezpečení matky a dítěte, může okresní národní výbor přenést rozhodování o těchto dávkách na místní národní výbor.

(4) Družstva obstarávají v rozsahu stanoveném prováděcími předpisy administrativní úkoly potřebné pro provádění sociálního zabezpečení družstevníků.

Hlava jedenáctá

Rízení

§ 117

Žádost o dávku (službu)

(1) Nárok na dávku zabezpečení v nemoci nebo zabezpečení matky a dítěte se uplatňuje u družstva.

(2) Žádost o dávku důchodového zabezpečení se podává u družstva, které ji předloží okresnímu národnímu výboru příslušnému podle bydliště žadatele.

(3) Žádost o službu sociálního zabezpečení se podává u národního výboru, v jehož obvodu žadatel bydlí.

§ 118

Povinnost družstev vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení

(1) Družstva jsou povinna vést záznamy o okolnostech rozhodných pro nárok na dávku a její výši, zejména o době a druhu pracovní činnosti

družstevníka, o výši pracovních odměn dosažených družstevníkem, o pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz, o vstupu důchodce do družstva a výstupu z něho, o sjednání a skončení pracovního poměru s důchodcem, jakož i o okolnostech rozhodných pro provádění péče o družstevníky se změněnou pracovní schopností, a hlásit je orgánům sociálního zabezpečení. Na vyzvání těchto orgánů jsou družstva povinna podat taková hlášení kdykoliv. Orgány sociálního zabezpečení mají právo přezkoumat správnost a úplnost hlášení.

(2) Zavinilo-li družstvo nesprávným hlášením nebo jeho opomenutím, zejména neoznámením vstupu důchodce do družstva nebo sjednáním pracovního poměru s důchodcem, že dávka byla poskytnuta neprávem nebo ve vyšší výměře, než náležela, je povinnno nahradit neprávem vyplacené částky. O povinnosti nahradit neprávem vyplacené částky rozhoduje orgán sociálního zabezpečení, který je příslušný rozhodnout o dávce; tento orgán také může od požadování náhrady zcela nebo zčásti upustit.

(3) Nárok na náhradu se promlčuje do tří let ode dne, kdy orgán sociálního zabezpečení zjistil, že dávka byla poskytnuta neprávem.

§ 119

Odpovědnost družstva za činnost sociální komise

(1) Jestliže sociální komise družstva porušila nebo zanedbala své povinnosti a tím došlo k poskytnutí dávky neprávem nebo ve vyšší výměře, než v jaké náležela, je povinnno družstvo nahradit neprávem vyplacenou dávku.

(2) O povinnosti nahradit neprávem vyplacenou dávku rozhoduje národní výbor, který může od požadování náhrady zcela nebo zčásti upustit.

(3) Ustanovení § 118 odst. 3 platí obdobně.

§ 120

Rozhodnutí

(1) Rozhodnutí o dávce zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte se vydává písemně, jen jestliže se dávka nepřiznává vůbec nebo v žádaném rozsahu a žadatel o dávku požádal o písemné rozhodnutí.

(2) Rozhodnutí ve věcech dávek důchodového zabezpečení se vydává vždy písemně.

§ 121

Opravné prostředky

(1) Odvolání proti rozhodnutí o dávkách zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte

se podává u sociální komise družstva ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí, a nebylo-li vydáno písemné rozhodnutí, do 15 dnů ode dne ústního vyhlášení.

(2) Nevyhoví-li sociální komise družstva sama odvolání v plném rozsahu do 15 dnů, předloží je bez průtahů k rozhodnutí okresnímu národnímu výboru příslušnému podle sídla družstva; z rozhodnutí okresního národního výboru se nelze dále odvolat.

(3) O opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských národních výborů jako odvolacích orgánů a úřadů důchodového zabezpečení (správy důchodů) o zákonných nárocích ve věcech důchodového zabezpečení rozhoduje soud. Proti rozhodnutí okresního národního výboru, které je toliko podkladem rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů) se nelze odvolat ke krajskému národnímu výboru. Soud přezkoumává toto rozhodnutí jen při rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů). Zruší-li soud rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů) i rozhodnutí národního výboru, vydá úřad důchodového zabezpečení (správa důchodů) nové rozhodnutí, i pokud jde o otázky řešené v rozhodnutí národního výboru.*)

(4) Bylo-li rozhodnutí okresního národního výboru, které je toliko podkladem rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů) vydáno před 1. červencem 1964, platí pro opravné řízení správní dosavadní předpisy. Ustanovení odstavce 3 věty třetí a čtvrté platí i v tomto případě; tato ustanovení platí rovněž při soudním přezkoumávání rozhodnutí úřadu důchodového zabezpečení (správy důchodů), jestliže soud nevydal rozhodnutí o opravném prostředku do 30. června 1964.

(5) Nemá-li navrhovatel obecný soud v Československé socialistické republice, je příslušný k rozhodnutí o opravném prostředku soud, v jehož obvodu má sídlo orgán, který rozhodnutí vydal.

(6) Požádá-li účastník řízení před uplynutím lhůty k opravnému prostředku o sdělení podkladů pro výpočet důchodu, počíná běžet nová lhůta k opravnému prostředku ode dne, kdy byly účastníku tyto podklady doručeny.

(7) Opravný prostředek je podán včas i tehdy, byl-li podán ve lhůtě u okresního národního výboru příslušného podle místa bydliště.

(8) Opravný prostředek, o němž rozhoduje soud, lze vzít zpět bez jeho souhlasu, jestliže navrhovateli bylo novým rozhodnutím příslušného orgánu plně vyhověno.

(9) O odvoláních proti jiným rozhodnutím národního výboru ve věcech důchodového zabezpečení se rozhoduje jen ve správním řízení.

*) Srov. poznámku k § 103 odst. 1.

{¹⁰} Opravný prostředek proti rozhodnutí o snížení, odnětí nebo zastavení výplaty dávky nemá odkladný účinek.

§ 122

Náklady řízení

{¹} Náklady řízení o dávkách (službách) hradí stát.

{²} Stát též uhrazuje cestovné, stravné a nocležné, popřípadě i jiné nutné výlohy a ušlý výdělek občanům, kteří se podrobí vyšetření zdravotního stavu nebo se na vyzvání dostaví k jednání posudkové komise sociálního zabezpečení.

§ 123

Obecné předpisy o řízení

Pokud tento zákon nebo předpisy podle něho vydané nestanoví odchylky od obecných předpisů o řízení ve věcech správních, platí tyto předpisy.

ČÁST TŘETÍ

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Díl první

Přechodná ustanovení

Všeobecná ustanovení

§ 124

{¹} Podle tohoto zákona se posuzují od 1. července 1964 i nároky na dávky, jejichž podmínky se splnily před tímto dnem a nezakládaly nárok na dávky podle dosavadních předpisů, pokud se dále nestanoví jinak.

{²} O nárocích na dávky, jež vznikly před 1. červencem 1964 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, se rozhodne podle dosavadních předpisů s odchylkami podle dalších ustanovení.

{³} Dávky důchodového zabezpečení přiznané podle předpisů platných před 1. červencem 1964 se považují za dávky podle tohoto zákona, a to ve výši, v jaké náležely ke dni 30. června 1964, pokud nevyplývá něco jiného z § 139 a 140. Ustanovení § 101 až 103 o zvláštní dani z důchodu se vztahuje i na tyto dávky. Další trvání nároku na tyto dávky se posuzuje podle tohoto zákona s odchylkami stanovenými v § 134 a 136 až 138.

{⁴} Poživatelé dávek důchodového zabezpečení, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, jsou povinni ohlásit do 15. července 1964 skutečnosti, které podle tohoto zákona odůvodňují zánik nároku na dávku, snížení dávky nebo zastavení její výplaty.

§ 125

{¹} Nevznikl-li družstevníku nárok na dávku důchodového zabezpečení (pojištění) podle předpisů platných před 1. dubnem 1962 jen proto, že družstevník včas nezaplatil dlužné pojistné, vznikne nárok podle uvedených předpisů dnem doplacení celého dlužného pojistného.

{²} Jestliže nebylo zapláceno za dobu před 1. dubnem 1962 pojistné za celou dobu pojištění do dne, kdy se po 31. březnu 1962 splnily nebo splní ostatní podmínky pro nárok na důchod, nezapočítává se doba, za kterou nebylo zapláceno pojistné, pro vznik nároku na důchod ani pro jeho výši; podmínky pro nárok na důchod a jeho výše se posuzují podle předpisů platných v den, kdy se jinak splnily všechny podmínky pro nárok na důchod, s výjimkou podmínky zaplacení pojistného.

Nároky na důchody, jež vzniknou v době od 1. července do 31. prosince 1964

§ 126

Pro členy družstev s vyšší úrovní hospodaření platí pro nároky na důchod, jejichž podmínky se splní v době od 1. července do 31. prosince 1964, ustanovení tohoto zákona s těmito odchylkami:

- a) vznik nároku na starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod se posuzuje podle předpisů platných před 1. červencem 1964; podle těchto předpisů se posuzuje také délka doby pracovní činnosti, výše důchodu se však stanoví podle tohoto zákona,
- b) základní výměra invalidního důchodu činí vždy 50 % průměrné měsíční pracovní odměny a zvyšuje se od 26. roku pracovní činnosti za každý rok této činnosti o 1 % průměrné měsíční pracovní odměny,
- c) ustanovení § 43 odst. 4 se nepoužije.

§ 127

Pro členy družstev, která nebyla uznána za družstva s vyšší úrovní hospodaření, platí pro nároky na důchod, jejichž podmínky se splní v době od 1. července do 31. prosince 1964, ustanovení tohoto zákona s tou odchylkou, že vznik a výše nároku na starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod se posuzují podle předpisů platných před 1. červencem 1964.

§ 128

Doba pracovní činnosti

Pro nárok na starobní a invalidní (částečný invalidní) důchod podle tohoto zákona se započítává jako doba pracovní činnosti (§ 39) též doba,

po kterou družstevník nebyl před 1. dubnem 1962 důchodově pojištěn proto, že pobíral částečný invalidní nebo obdobný důchod z důchodového zabezpečení (pojištění, zaopatření); podmínkou je, že družstevník vykonával současně v družstvu pracovní činnost (§ 4 odst. 3).

§ 129

Přerušeni pracovní činnosti

Doba, po kterou žena pečovala v období od 1. října 1948 do 31. prosince 1964 o dítě ve věku od tří do osmi let, se považuje za dobu přerušeni pracovní činnosti z vážných důvodů (§ 41 odst. 2), vznikne-li nárok na důchod po 31. prosinci 1964.

§ 130

Průměrná měsíční pracovní odměna

Doba uznané pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz před 1. dubnem 1962 se nezahrnuje do doby, z níž se vypočítává průměrná měsíční pracovní odměna, jen je-li prokázána.

§ 131

Pracovní kategorie

Pracovní činnosti zařazené do II. pracovní kategorie se hodnotí pro nárok na důchod a jeho výši, i když byly vykonávány před 1. červencem 1964.

Starobní a invalidní důchod

§ 132

Zachování dřívější průměrné
měsíční pracovní odměny
a základní výměry pro
výpočet důchodu

(1) Jestliže důchodce požívá nebo požíval starobní, invalidní (částečný invalidní) důchod, důchod za výsluhu let nebo výsluhový důchod, vyměřený podle dosavadních předpisů z průměrné měsíční pracovní odměny nebo z průměrného ročního výdělku, nesmí být starobní důchod nebo invalidní (částečný invalidní) důchod, na nějž vznikl nárok po 30. červnu 1964, vyměřen z nižší průměrné měsíční pracovní odměny, než činila průměrná měsíční pracovní odměna, popřípadě než by činila dvanáctina průměrného ročního výdělku (důchodového základu), z něhož byl vyměřen dřívější důchod.

(2) Jestliže důchodce požívá nebo požíval důchod, jehož základní výměra byla určena důchodovým pásmem, nesmí být základní výměra starobního, invalidního (částečného invalidního) důchodu určena v nižším důchodovém pásmu, než je pásmo, podle něhož byl vyměřen dřívější důchod.

§ 133

(1) Starobní nebo invalidní důchod družstevníka, na který vznikne nárok do 31. prosince 1966, nesmí být nižší než důchod téhož druhu, který by odpovídal průměru jeho pojištěných důchodů vypočtenému ke dni 31. března 1962, jestliže bylo včas zapláceno pojistné; průměr pojištěných důchodů se stanoví za posledních 10 roků trvání důchodového pojištění nebo za kratší dobu, netrvalo-li důchodové pojištění celých 10 roků. To platí obdobně o důchodech pozůstalých.

(2) Ustanovení předchozího odstavce neplatí, jestliže pojistné za celou dobu pojištění do 31. března 1962 nebylo včas zapláceno.

§ 134

(1) Nároky na starobní důchod náležející

- a) členům družstev mladším 65 let za dobu pracovní činnosti kratší než 25 roků,
- b) členům družstev starším 65 let za dobu pracovní činnosti kratší než 15 roků (jde-li o členku družstva, za dobu kratší než 10 roků), které vznikly před 1. červencem 1964, se zachovávají, i kdyby oprávnění nesplňovali podmínky pro nárok na starobní důchod stanovené tímto zákonem.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, jestliže před 1. dubnem 1962 vznikl nárok na invalidní důchod a trvá i po 30. červnu 1964.

§ 135

(1) Stal-li se poživatel invalidního důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. dubnem 1962, po 30. červnu 1964 jen částečně invalidním a nebyl v družstvu pracovní činný, vyměří se částečný invalidní důchod ve výši poloviny dosavadního invalidního důchodu.

(2) Stal-li se poživatel částečného invalidního důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. dubnem 1962, po 30. červnu 1964 plně invalidním a nebyl v družstvu pracovní činný, vyměří se invalidní důchod ve výši invalidního důchodu, z něhož byl vyměřen částečný invalidní důchod.

§ 136

Vdovský důchod

Vdovecký důchod

(1) Vdovský důchod náležející ke dni 30. června 1964 zůstává zachován, i když jeho poživatelka nesplňuje podmínky pro nárok na vdovský důchod podle § 85 odst. 2, jestliže dosáhla ke dni 30. června 1964 věku aspoň 47 let a jde o vdovský důchod po občanu, který zahynul následkem po-

škození zdraví utrpěného při odbojové činnosti nebo následkem politické, národní nebo rasové perzekuce v době nesvobody.

{2} Na vdovské důchody vyplácené ke dni 30. června 1964 se nevztahují ustanovení § 65 odst. 6 a 8.

{3} Ustanovení tohoto zákona o rozvedených ženách se vztahují též na ženy rozloučené a rozvedené podle dřívějších předpisů.

{4} Vdovecký důchod poskytovaný podle předpisů platných před 1. červencem 1964 se považuje od 1. července 1964 za invalidní důchod; další trvání nároku na vdovecký důchod se posuzuje podle ustanovení tohoto zákona o trvání nároku na invalidní důchod.

{5} Vdovský důchod družky náležející ke dni 30. června 1964 se zachovává za stejných podmínek jako vdovský důchod vdovy.

§ 137

Úprava některých dávek z doby před 1. lednem 1957

{1} Z dávek poskytovaných podle předpisů platných před 1. lednem 1957 mohou být sníženy nebo odňaty, jen pokud by to připouštěly uvedené předpisy,

- a) úrazové důchody vyplácené podle předpisů o důchodovém pojištění platných před 1. lednem 1957,
- b) zaopatřovací požitky, přiznané podle zákona č. 164/1946 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické perzekuce,
- c) přídavek za zranění přiznaný družstevníku, na nějž se vztahuje § 81 odst. 4 zákona č. 76/1922 Sb., o vojenských požitcích zaopatřovacích, nebo vojenskému invalidovi ze stavu mužstva z doby před první světovou válkou,
- d) důchody rodičů a sourozenců přiznané podle předpisů o důchodovém pojištění (zaopatření) platných před 1. lednem 1957,
- e) příspěvky (starobní, úrazové, nadleřovací a jiné příspěvky) podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., o umístění a jiném zaopatření zaměstnanců na zkonfiskovaném zemědělském majetku a jejich rodinných příslušníků.

{2} Je-li některá z dávek uvedených v předchozím odstavci vyplácena k 30. červnu 1964 vedle starobního, invalidního (částečného invalidního), vdovského, strotčího nebo sociálního důchodu, slučuje se s tímto důchodem v jediný důchod a považuje se za tento důchod.

{3} Jestliže požitkům některé z dávek uvedených v odstavci 1 vznikne nárok na důchod z dů-

chodového zabezpečení, platí o souběhu těchto nároků obdobně § 94 odst. 2; po úpravě podle tohoto ustanovení se dávka slučuje s důchodem z důchodového zabezpečení v jediný důchod a považuje se za tento důchod.

§ 137a

Úprava důchodů rodičů a sourozenců

Důchody rodičů a sourozenců přiznané podle předpisů o důchodovém pojištění (zaopatření) platných před 1. lednem 1957, které jsou jediným zdrojem příjmu důchodce, lze zvýšit na částku 550 Kčs měsíčně; má-li důchodce též jiný příjem (důchod), může být důchod rodičů a sourozenců zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 550 Kčs měsíčně. Je-li na důchod odkázán též rodinný příslušník důchodce, může být tento důchod zvýšen na částku 900 Kčs měsíčně; má-li důchodce nebo takový rodinný příslušník též jiný příjem (důchod), může být důchod rodičů a sourozenců zvýšen tak, aby úhrn tohoto důchodu a jiného příjmu (důchodu) činil 900 Kčs měsíčně. Ustanovení § 47 odst. 5 platí obdobně.

§ 138

Sloučení důchodů vyplácených různými orgány

{1} Jestliže se vedle výsluhového, invalidního (částečného invalidního) nebo vdovského důchodu, na nějž vznikl nárok před 1. říjnem 1964 podle předpisů o důchodovém zaopatření příslušníků ozbrojených sil, vyplácí důchod téhož druhu podle předpisů o důchodovém zabezpečení družstevních rolníků, slučuje se od 1. října 1964 nižší důchod s vyšším důchodem v jeden důchod a důchod takto sloučený vyplácí orgán, který poskytoval vyšší důchod.

{2} Ustanovení předchozího odstavce platí též pro sloučení některé z dávek uvedených v § 137 odst. 1 nebo některého z obdobných důchodů z důchodového zaopatření příslušníků ozbrojených sil s jiným důchodem poskytovaným z důchodového zabezpečení družstevních rolníků nebo z důchodového zaopatření příslušníků ozbrojených sil; sejde-li se však některá z dávek uvedených v § 137 odst. 1 se sociálním důchodem, slučuje se tato dávka s tímto důchodem.

{3} Jestliže se sejde vdovský důchod s důchodem starobním nebo invalidním (částečným invalidním), vyplácí oba důchody ten orgán, který vyplácí starobní nebo invalidní (částečný invalidní) důchod.

§ 139

Úprava výše vyplácených dávek
a jejich souběh s jiným důchodem
nebo příjmem

(1) Pro dávky, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, platí ustanovení tohoto zákona

- a) o nejnižší výměře sirotčího důchodu jednostranně osiřelého dítěte (§ 69 odst. 3),
- b) o výměře sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte (§ 69 odst. 4), pokud vyplácený sirotčí důchod není vyšší,
- c) o souběhu důchodu s důchody ze sociálního zabezpečení (pojištění) vyplácenými z ciziny (§ 94 odst. 3),
- d) o poskytování starobního důchodu při další pracovní činnosti (zaměstnání) (§ 46 odst. 5 a § 49),
- e) o souběhu vdovského důchodu s příjmem z výdělečné činnosti (§ 67) nebo sirotčího důchodu i s jiným příjmem (§ 68 odst. 4 a 6),
- f) o omezení výplaty dávek (§ 92) a o výplatě dávek jiné osobě (§ 93 odst. 2),
- g) o výměře výchovného (§ 73 odst. 2 až 4); úprava bude provedena na výši stanovenou tímto zákonem od první splátky výchovného splatné poté, kdy důchodce požádal o jeho úpravu.

(2) Vdovský důchod vyměřený z důchodu, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, nesmí činit více než 960 Kčs měsíčně.

(3) Ustanovení § 101 až 103 o zvláštní dani z důchodu platí obdobně.

(4) Důchody vyplácené podle předpisů platných před 1. červencem 1964, na něž se vztahují ustanovení odstavce 1 písm. a) až f), budou upraveny, popřípadě bude zastavena jejich výplata, počínajíc splátkou splatnou v červenci 1964. Splátky na starobní a vdovské důchody za měsíc červenec až září 1964 se považují za zálohy na důchod. Přeplatky vzniklé do konce září 1964, které nelze zúčtovat s dalšími splátkami důchodu, nebudou vymáhány, jestliže jde o přeplatky na důchodech náležejících podle předpisů platných před 1. červencem 1964 i při další pracovní činnosti a jestliže důchodce splnil svou ohlašovací povinnost (§ 124 odst. 4).

§ 140

Úprava nároků získaných
v dřívějším veřejném penzijním
zaopatření, v penzijním nadlepení
a ze závazků rozpočtových
a hospodářských organizací

(1) Nároky získané v dřívějším veřejném penzijním zaopatření ke dni 31. března 1950 na zvý-

šení důchodů podle § 3 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 113/1950 Sb., § 3 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 114/1950 Sb. a § 7 odst. 1 a 2 vládního nařízení č. 115/1950 Sb. se u důchodů, na něž vznikl nárok před 1. červencem 1964, zachovávají v dosavadní, výši, jestliže spolu s důchodem z důchodového zabezpečení, k němuž náležejí, nepřesahují částku 1000 Kčs měsíčně; přesahují-li tuto částku, zachovávají se až do částky 100 Kčs měsíčně, úhrn důchodu a tohoto zvýšení se však touto úpravou nesmí snížit pod částku 1000 Kčs měsíčně.

(2) Vznikne-li nárok na starobní nebo invalidní důchod z důchodového zabezpečení po 30. červnu 1964, zachovávají se nároky na zvýšení důchodu podle předchozího odstavce, jestliže úhrn důchodu a zvýšení nepřesahuje částku 1000 Kčs měsíčně, nejvýše však do výše 60 % průměrné měsíční pracovní odměny; přesahuje-li tento úhrn částku 1000 Kčs měsíčně, zachovávají se až do částky 100 Kčs měsíčně, nejvýše však do výše 60 % průměrné měsíční pracovní odměny. Jde-li o důchody přiznané podle ustanovení platných pro členy družstev s vyšší úrovní hospodaření, platí obdobně ustanovení § 47 odst. 1 a 3 a § 58 odst. 1 a 3.

(3) Ustanovení předchozích odstavců platí též o důchodech z penzijního nadlepení a o příplatcích k důchodům z důchodového zabezpečení vzniklých ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací.

(4) Náleželi-li oprávněnému více nároků získaných v dřívějším veřejném penzijním zaopatření, v penzijním nadlepení a ze závazků rozpočtových a hospodářských organizací podle předchozích odstavců, platí jejich ustanovení o úhrnu těchto nároků.

(5) Zvýšení důchodu podle odstavců 1 a 2 a důchod z penzijního nadlepení a příplatek k důchodu podle odstavce 3 se slučují s důchodem z důchodového zabezpečení a považují se za tento důchod.

(6) Ustanovení § 101 až 103 o zvláštní dani z důchodu platí obdobně.

§ 141

Úprava zaopatřovacího příspěvku

Zaopatřovací příspěvek, který je vyplácen podle předpisů platných před 1. červencem 1964 členům rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách ke dni 30. června 1964, se podle tohoto zákona upraví, popřípadě se zastaví jeho výplata počínajíc červencem 1964.

Díl druhý

Závěrečná ustanovení

§ 142

(zrušen)

§ 142a

Vláda může v souladu s dlouhodobým programem společenské péče o rodiny s nezaopatřenými dětmi

- a) zvyšovat částku podpory při narození dítěte, uvedenou v § 28, zejména jestliže je to odůvodněno vývojem cen potřeb pro novorozené děti,
- b) zvyšovat částku nejvyšší přípustné hranice vlastního příjmu nezaopatřeného dítěte uvedenou v § 31 odst. 2 pro nárok na přídavky na děti,
- c) zvyšovat sazby přídávků na děti, výchovného, popřípadě příplatek k nim (§ 34 a 73) a přiznávat k nim jednorázovou výpomoc,
- d) zvyšovat nejnižší a nejvyšší výměru sirotčího důchodu jednostranně osiřelého dítěte a výši sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte.

§ 143

Odstraňování tvrdostí

[¹] Tvrdosti, které by se vyskytly při provádění tohoto zákona může odstraňovat ministr práce a sociálních věcí*), a pokud jde o dávky zabezpečení v nemoci, o dávky zabezpečení matky a dítěte, o zaopatřovací příspěvek a dávky zabezpečení důchodců v nemoci, okresní národní výbory.

[²] Ministr práce a sociálních věcí*) může se souhlasem vlády přenést svou pravomoc uvedenou v předchozím odstavci na národní výbory.

§ 144

Prováděcí předpisy

Ministerstvo práce a sociálních věcí*) stanoví v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy a s Ústřední radou odborů podrobnosti k provedení tohoto zákona; přitom může stanovit ve prospěch družstevních rolníků odchylky od zákona, popřípadě též odchylky potřebné pro použití automatizovaného způsobu výpočtu podkladů pro vyměření důchodu. Při stanovení období podle § 9 odst. 1, § 19a odst. 3, § 22 odst. 1 a § 25 odst. 2, se zpravidla vychází z období 12 kalendářních měsíců.

*) Srov. poznámku k § 2 odst. 3.

§ 145

Ministerstvo práce a sociálních věcí*) upraví v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy, s ostatními zúčastněnými ústředními orgány a s Ústřední radou odborů

- a) podmínky, rozsah a výši dávek ze zabezpečení matky a dítěte jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících; rozhodování o těchto dávkách a jejich výplata náleží okresním národním výborům,
- b) důchodové pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících,
- c) zabezpečení členů rodin jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících, konajících službu v ozbrojených silách.

Úpravu provede ve shodě se zásadami tohoto zákona, zejména pokud jde o podmínky a výši nároku na důchody a o souběh důchodu s jiným důchodem nebo s příjmem z výdělečné činnosti; přitom též upraví pojistné na částečnou úhradu nákladů důchodového pojištění.

§ 146

(zrušen)

Díl třetí

§ 147

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. zákon č. 32/1962 Sb., o sociálním zabezpečení družstevních rolníků, ve znění zákona č. 56/1964 Sb.;
2. vládní nařízení č. 56/1956 Sb., o nemocenském a důchodovém pojištění členů jednotných zemědělských družstev a o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících, ve znění vládních nařízení č. 20/1959 Sb. a č. 80/1959 Sb.;
3. vládní nařízení č. 148/1961 Sb., o zaopatřovacím příspěvku při vojenském cvičení vykonávaném členy jednotných zemědělských družstev a umělci.

148

Účinnost

[¹] Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1964, s výjimkou ustanovení uvedených v následujícím odstavci.

[²] Dnem 1. ledna 1965 nabývají účinnosti ustanovení

1. o době pracovní činnosti a o náhradních dobách (§ 39 a 40), o přerušení pracovní činnosti (§ 41) a o pracovních kategoriích (§ 43),
2. o podmínkách pro nárok na starobní důchod (§ 44),
3. o invalidním (částečném invalidním) důchodu v mimořádných případech (§ 60 odst. 1 a 2),
4. o důchodovém zabezpečení družstevních rolníků konajících službu v ozbrojených silách (§ 75 až 77).

Zákon č. 141/1965 Sb., o některých změnách v sociálním zabezpečení družstevních rolníků, nabyt účinnosti dne 1. ledna 1966, zákon č. 116/1967 Sb., o některých dalších změnách v sociál-

ním zabezpečení družstevních rolníků, nabyt účinnosti dne 1. ledna 1968, zákon č. 89/1968 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o sociálním zabezpečení družstevních rolníků a zákon o sociálním zabezpečení, nabyt účinnosti dne 1. července 1968, zákon č. 161/1968 Sb., o zvláštním přídavku k dávkám, o změnách v důchodovém zabezpečení účastníků odboje a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení, nabyt účinnosti dne 1. ledna 1969, zákon č. 71/1970 Sb., o úpravě některých nízkých důchodů a o dalších změnách v sociálním zabezpečení, nabyt účinnosti dne 1. října 1970 a zákon č. 106/1971 Sb., o zvýšení důchodů starodůchodců a některých nízkých důchodů v sociálním zabezpečení, nabyt účinnosti dne 20. října 1971.

Dr. Hanes v. r.

**PŘEHLED ZÁKONA
O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ DRUŽSTEVNÍCH ROLNÍKŮ**

Část první

Hlava první: Úvodní ustanovení . . . §	1—4
Hlava druhá: Léčebně preventivní péče . . . . . §	5

Část druhá

Sociální zabezpečení

Hlava první: Dávky ze zabezpečení v nemoci, ze zabezpečení matky a dítěte a z důchodového zabezpečení §	6
Díl první: Zabezpečení v nemoci . §	7—18
Díl druhý: Zabezpečení matky a dítěte . . . . . §	19
Oddíl první: Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství . §	19a
Oddíl druhý: Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství . . §	20—27
Oddíl třetí: Podpora při narození dítěte . . . . . §	28
Oddíl čtvrtý: Souběh nároků na dávky zabezpečení v nemoci a na dávky zabezpečení matky a dítěte . . . . . §	29
Oddíl pátý: Přídavky na děti . . §	30—35
Díl třetí: Společná ustanovení pro dávky zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte . . §	36—37
Díl čtvrtý: Důchodové zabezpečení	
Oddíl první: Základní ustanovení §	38—43
Oddíl druhý: Dávky důchodového zabezpečení . . . . . §	44—74
Oddíl třetí: Důchodové zabezpečení účastníků odboje . . . . §	74a—74j
Hlava druhá: Důchodové zabezpečení družstevních rolníků konajících službu v ozbrojených silách . . . §	75—77

Hlava třetí: Díl první: Zabezpečení členů rodin družstevníků konajících službu v ozbrojených silách . . . §	78—82

Díl druhý: Zabezpečení družstevníků v době vojenského cvičení §	83—84

Díl třetí: Společná ustanovení pro poskytování zaopatřovacího příspěvku . . . . . §	85—87

Hlava čtvrtá: Sociální zabezpečení učňů . . . . . §	88

Hlava pátá: Zabezpečení důchodců v nemoci . . . . . §	89

Hlava šestá: Společná ustanovení o dávkách . . . . . §	90—103

Hlava sedmá: Fond kulturních a sociálních potřeb . . . . . §	104

Hlava osmá: Služby sociálního zabezpečení	

Díl první: Všeobecná ustanovení . §	105

Díl druhý: Péče o družstevníky se změněnou pracovní schopností . §	106—109

Díl třetí: Péče o družstevníky těžce poškozené na zdraví a o staré družstevníky . . . . §	110

Díl čtvrtý: Společná ustanovení . §	111

Hlava devátá: Příspěvek na úhradu nákladů . . . . . §	112

Hlava desátá: Organizace sociálního zabezpečení . . . . . §	113—116

Hlava jedenáctá: Řízení . . . . . §	117—123

Část třetí

Ustanovení přechodná a závěrečná

Díl první: Přechodná ustanovení . §	124—141

Díl druhý: Závěrečná ustanovení §	142—146

Díl třetí: Zrušovací ustanovení — účinnost . . . . . §	147—148